

IPD-rapport 2008:05

Insamling av enkätuppgifter i grundskolans
åk 6 våren 2005 för UGU-projektets
åttonde kohort (födda 1992)

– urval, genomförande och instrumentegenskaper

Joanna Giota

© Institutionen för pedagogik och didaktik
Göteborgs universitet
Box 300, 405 30 Göteborg

www.ipd.gu.se

ISSN 1404-062X

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BAKGRUND OCH SYFTE	5
INSAMLADE UPPGIFTER	11
Uppgifter insamlade för tidigare kohorter i grundskolan	12
Uppgifter insamlade för tidigare kohorter efter avslutad grundskoleutbildning	13
Data insamlade för den aktuella åttonde kohorten i grundskolan	14
POPULATION, UNDERSÖKNINGSGRUPP OCH GENOMFÖRANDE	17
Definition av populationen	17
Bestämning av urvalet	17
Genomförande	17
Bildandet av skalor	18
REDOVISNING AV ENKÄTSVAR	19
Elevs generella uppfattning	19
Känsla av sammanhang	34
Elevs motivation i skolan	41
Arbetsformer i klassrummet	44
Läxor och hemuppgifter	45
Föräldrarnas engagemang i barnets skolsituation	46
Fritidssysselsättningar	49
AVSLUTANDE KOMMENTARER	51
REFERENSER	53
BILAGA 1	55

BAKGRUND OCH SYFTE

Sedan början av 1960-talet har Statistiska centralbyrån i samverkan med olika forskningsinstitutioner genomfört uppföljningsundersökningar inom skolväsendet. Dessa undersökningar har skett inom ramen för IS-projektet (Individualstatistikprojektet) vid Göteborgs universitet och UGU-projektet (Utvärdering genom uppföljning av elever) vid Högskolan för lärarutbildning i Stockholm, vilka sedan 1990 är sammanslagna till ett forskningsprojekt vid Göteborgs universitet benämnt "Utvärdering Genom Uppföljning" (UGU).

Uppföljningsundersökningarna utgör underlag till forskning inom framförallt det samhällsvetenskapliga forskningsområdet men också det socialmedicinska. Hittills har nio uppföljningsundersökningar, som baseras på stora och riksrepresentativa stickprov från olika årskullar av elever, startat. För varje stickprov insamlas administrativa data och enkätuppgifter.

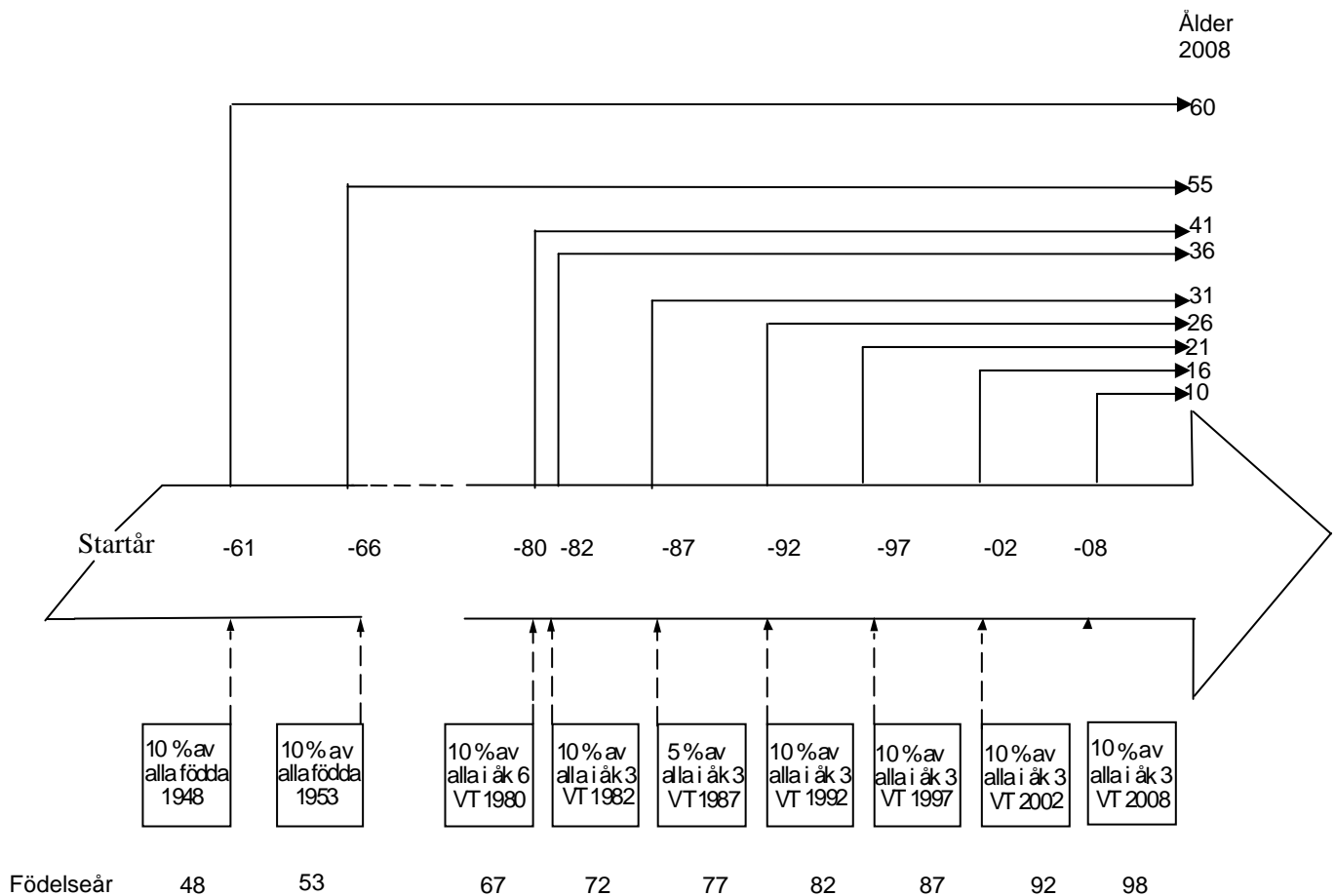
Det huvudsakliga syftet med föreliggande rapport är att redogöra för urval, genomförande och instrumentegenskaper för insamlingen av enkätuppgifter från eleverna i det senaste, åttonde stickprovet (elever födda 1992), då merparten av eleverna befann sig i grundskolans åk 6 våren 2005.

De åtta uppföljningsundersökningarna utgörs av:

1. Första gången en insamling av uppgifter ägde rum var vårterminen 1961 och gällde elever födda den 5, 15 och 25 i någon månad 1948. Vid detta insamlingstillfälle befann sig merparten av de c:a 12 000 eleverna i folkskolans åk 6. De skoladministrativa data som införskaffades kompletterades sedan årligen fram till 1969.
2. Vårterminen 1966 påbörjades på samma sätt en insamling av uppgifter för elever födda den 5, 15 och 25 i någon månad 1953. Dessa uppgifter för c:a en tiondel av årskullen eller c:a 10 000 elever kompletterades årligen fram till 1974.
3. Den tredje datainsamlingen påbörjades vårterminen 1980. Även i detta fall rör det sig om ett riksrepresentativt stickprov av elever i trettonårsåldern. Det är dock draget på ett annorlunda sätt. Här handlar det om ett flerstegsurval, där första steget utgjordes av ett stratifierat urval av 29 kommuner. Inom dessa kommuner gjordes sedan ett slumpmässigt urval av skolklasser i grundskolans åk 6. Sammanlagt ingår c:a 9 000 elever, varav flertalet är födda 1967.

4. Det fjärde stickprovet är draget efter samma principer som det tredje, dock med det undantaget att urvalet nu gällde elever i grundskolans åk 3, våren 1982. Den första datainsamlingen, vilken liksom för tidigare kohorter också inkluderar en enkätundersökning, genomfördes för denna grupp då eleverna gick i grundskolans åk 3. Nästa större insamling skedde sedan i grundskolans åk 6. I detta stickprov ingår sammanlagt c:a 9 500 elever, i allmänhet födda 1972.
5. Också det femte stickprovet är draget efter samma principer som det tredje. I likhet med det fjärde stickprovet, gjordes den första datainsamlingen inklusive enkätundersökning i grundskolans åk 3, våren 1987, och nästa större datainsamling i grundskolans åk 6, våren 1990. Av ekonomiska skäl var man denna gång tvingad att minska sampelstorleken, varför antalet elever i detta stickprov endast uppgår till c:a 4 500, merparten födda 1977.
6. Under våren 1992 genomförde SCB insamling av skoladministrativa data för ytterligare ett riksrepresentativt stickprov, c:a 9 000 elever i grundskolans åk 3, födda huvudsakligen 1982. För denna kohort införskaffades åter de första enkätuppgifterna i grundskolans åk 6.
7. Våren 1997 genomfördes den första insamlingen av skoladministrativa data för det sjunde stickprovet, c:a 10 000 elever i grundskolans åk 3, födda huvudsakligen 1987. De första enkätuppgifterna för denna kohort införskaffades först i grundskolans åk 9, våren 2003.
8. Det åttonde stickprovet består av c:a 10 000 elever som huvudsakligen är födda 1992. Under våren 2002 genomförde SCB, såsom fallet var för de fyra senaste stickproven, den första insamlingen av skoladministrativa data i grundskolans åk 3. Den första insamlingen av enkätuppgifter för denna kohort ägde rum i grundskolans åk 6, våren 2005. Denna kohort är den första i UGU-projektet för vilken enkätuppgifter införskaffas även i grundskolans åk 9, våren 2008.
9. Det nionde stickprovet består av c:a 10 000 elever som huvudsakligen är födda 1998. Under våren 2008 startade SCB den första insamlingen av skoladministrativa data när dessa elever befann sig i grundskolans åk 3.

Figur 1 ger en översiktlig bild över samtliga stickprov. Här framgår det vilket år respektive undersökning startat, vilka individer som ingår samt individernas ålder år 2003.



Figur 1. Uppföljningsundersökningarnas startår samt deltagarnas ålder år 2008.

De uppgifter som insamlas är huvudsakligen av fyra slag:

1. *Skoladministrativa data*, vilka insamlas årligen av SCB under den tid som eleverna befinner sig inom det allmänna skolsystemet (grund- och gymnasieskolan). Dessa uppgifter som lämnas av skolexpeditionerna och som finns tillgängliga i olika förteckningar, innefattar bl.a. skola, klass, klasstorlek, studieval, betyg och specialpedagogiska stödåtgärder.
2. *Enkätuppgifter* från eleverna insamlas, för de flesta kohorter, första gången i grundskolans åk 6. För 1972 och 1977 års kohorter insamlades dock enkätuppgifter även i grundskolans åk 3, medan den första enkätundersökningen för 1987 års kohort genomfördes först i grundskolans åk 9. Den sedvanliga insamlingen i grundskolans åk 6 rör bl.a. svar på frågor angående självuppfattning och intresse att lära, skolinställning, fritidsintressen, skolmotivation och framtidsplaner. För stickproven 1967, 1972, 1977, 1982 och den aktuella 1992 har också enkätuppgifter insamlats från elevernas föräldrar om bl.a. egen skolbakgrund och inställning till skolan. Vidare har för såväl 1982 som 1992 års kohort också enkätuppgifter från lärarna insamlats avseende bl.a. personliga uppgifter

relaterade till arbetet som lärare, klasstorlek och sammansättning, undervisning samt skolans kvalitet.

De elever som ingår i 1967 och 1972 års kohorter erhöll också en enkät ett år efter grundskolans slut när flertalet befann sig i gymnasieskolans åk 1. Frågorna rörde bl.a. synpunkter på och erfarenheter från grundskolans högstadium, uppfattningar om den egna förmågan, sysselsättning under fritiden samt studie- och yrkesplaner. För dem som ingår i 1977 och 1982 års kohorter gjordes motsvarande datainsamling då merparten befann sig i gymnasieskolans åk 3. Det huvudsakliga skälet till senareläggningen av enkätundersökningen var att erhålla fylligare information om elevernas erfarenheter av studierna i gymnasieskolan.

3. *Begåvningsstest.* Resultat på begåvningsstest insamlas för samtliga kohorter utom 1987 års kohort i grundskolans åk 6.
4. *Kunskapsprov.* Resultat på kunskapsprov insamlades för 1948, 1953 och 1967 års kohorter i form av resultat på de standardprov i svenska, matematik och engelska som fram till och med början av 80-talet bjöds till samtliga elever i grundskolans åk 6. För 1972 års kohort användes särskilt utarbetade kunskapsprov i läsning och matematik. Matematikprovet erbjöds även 1977 och 1982 års kohorter, men utgick fr.o.m. datainsamlingen i åk 6 för 1992 års kohort. Resultat på kunskapsprov finns för 1987 och 1992 års kohorter i form av resultat på de s.k. nationella prov som sedan läsåret 1997/98 genomförs av samtliga elever i grundskolans åk 9.

Avsikten med de omfattande datainsamlingarna är att möjliggöra såväl längdsnitts- som tvärsnittsundersökningar av stora och representativa elevurval. Härigenom har man bl.a. kunnat belysa:

- hur olika faktorer i uppväxtmiljön successivt påverkat studieval och studieprestationer
- i vilken grad denna påverkan förändrats mellan olika årskullar
- vilken betydelse olika utbildningspolitiska insatser haft i detta sammanhang.

Insamlade data har också gett underlag till ett stort antal studier inom andra discipliner inom det samhällsvetenskapliga forskningsområdet samt ett antal utvecklingspsykologiska studier, t.ex. studier rörande skilda miljöfaktorer betydelse för intelligensförskjutningar, dels inom ett elevurval som testats vid

olika åldersnivåer, dels mellan olika elevurval som testats vid samma ålder men vid olika tidpunkter.

Merparten av de genomförda studierna baseras på data som insamlats inom ramen för UGU-projektet. Många studier har också kunnat genomföras tack vare att de uppgifter som insamlats under skoltiden senare kompletterats med andra data. Oftast har det då rört sig om delurval, t.ex. sådana personer som ej skaffat sig någon teoretisk utbildning efter grundskolan eller sådana som påbörjat och fullföljt studier vid universitet och högskolor. De kompletterande datainsamlingarna har som regel administrerats av olika dotterprojekt.

För en mer utförlig information om projektet hänvisas till Härnqvist (2000) samt Härnqvist et al. (1994).

INSAMLADE UPPGIFTER

För att insamlade data skall bli av så stort värde som möjligt, är det önskvärt att de kan ligga till grund inte enbart för längdsnitts- utan även för tvärsnittsundersökningar. Man skall med andra ord kunna studera utvecklingen bland elever inom samma årskull, men även kunna göra jämförelser mellan olika årskullar.

För att helt uppfylla det sistnämnda villkoret bör uppgifterna införskaffas vid samma ålder och vara identiska, eller så lika som möjligt, så att de möjliggör meningsfulla jämförelser mellan årskullarna. Av olika skäl är detta inte möjligt. Skolans organisationsformer, undervisningsämnen, läroplaner, betygssystem m.m. ändras med vissa intervall. Likaså sker stora förändringar även utanför skolan, t.ex. i de aktiviteter som ungdomar ägnar sig åt på fritiden. Härtill kommer att vissa av de använda instrumenten kan behöva revideras och kompletteras.

Av såväl ekonomiska som strategiska skäl genomfördes den första insamlingen av enkätuppgifter för 1987 års kohort först i grundskolans åk 9 och inte i åk 6 som för de flesta tidigare kohorter (se Giota & Cliffordson, 2004). De uppgifter som insamlats för 1987 års kohort omfattar delvis modifierade och delvis samma frågeställningar som de som insamlats för tidigare kohorter i grundskolans åk 6 tillsammans med frågeställningar som delvis motsvarar dem som insamlats efter att grundskolan avslutats. Däremot finns inga resultat från begåvningsstest eller särskilt utformade kunskapsprov för denna kohort.

Från 1992 års kohort har UGU-projektet återgått till den tidigare ordningen, d.v.s. insamling av enkätuppgifter inklusive begåvningsstest sker i grundskolans åk 6.

I föreliggande rapport ges först en kortfattad beskrivning tillsammans med litteraturhänvisningar för de uppgifter som insamlats för de sex tidigare kohorter i grundskolans åk 6 samt ett respektive tre år efter avslutad grundskola. Därefter kommer en utförlig beskrivning av de uppgifter, som insamlats för den nu aktuella, åttonde kohorten (elever födda 1992) i grundskolans åk 6, att presenteras.

Uppgifter insamlade för tidigare kohorter i grundskolan

Först ska dock påpekas att skoladministrativa data insamlats från och med grundskolans åk 3 för samtliga kohorter fr.o.m. stickprov 4 (elever födda 1972), samt att det för de två första av dessa kohorter också gjordes en enkätundersökning redan detta år. De uppgifter som insamlats för de sex tidigare årskullar när dessa befann sig i grundskolans åk 6 är följande:

1. *Skoladministrativa* data insamlade av SCB. Denna typ av data har insamlats för alla tidigare årskullar men de uppgifter som införskaffats har varierat något bl.a. på grund av de ovan nämnda förändringarna i läroplaner. En närmare beskrivning av denna datainsamling finns i rapporter utgivna av SCB. För de två äldsta årskullarna gäller rapporten SCB 1976 och för de fyra senare årskullarna gäller respektive rapport, SCB 1983, 1986, 1991 och 1996.
2. *Resultat på begåvnings-test*. De tre begåvnings-test som använts har varit identiska vid samtliga sex tidigare tillfällen. Då de tre begåvnings-testen endast bjöds i åk 6 finns denna typ av uppgifter inte för den sjunde årskullen, från vilken enkätuppgifter insamlades först i åk 9. Begåvnings-testen består av ett verbalt, ett spatialt och ett induktivt test, vardera innehållande 40 uppgifter och speciellt konstruerade för UGU-projektet. Det verbala testet är ett ordförrådstest av motsatstyp. Det spatiala testet är ett s.k. plåtvikningstest och det induktiva testet är uppbyggt av talserier. Testens reliabilitet, interkorrelationer samt samband med skolbetyg redovisas av Svensson (1971). Däremot finns av sekretessskäl ingen redovisning av de testuppgifter som ingår.
3. *Resultat på kunskapsprov*. Som framgått redan, för de tre första årskullarna (1948, 1953 och 1967) utgörs kunskapsproven i åk 6 av de standardprov i svenska, matematik och engelska som fram till och med början av 80-talet bjöds till samtliga elever i denna årskurs. För den fjärde årskullen (1972) användes särskilt utarbetade prov i läsning och matematik. Provet i läsning består av 27 uppgifter och hade ett särskilt syfte, att identifiera elever med lässvårigheter. Matematikprovet, som till skillnad från provet i läsning, också bjöds till den femte årskullen (1977) innehåller 19 uppgifter. Detta har efter en tämligen omfattande omarbetning, orsakad av att det tidigare använda provet bedömdes vara något för enkelt, även bjödits till den sjätte årskullen (1982). För ytterligare information se Ek och Pettersson (1985) respektive Reuterberg m.fl. (1996).
4. *Enkätuppgifter från eleverna*. Dessa behandlar elevernas självskattning och attityder till skola och utbildning, intresseinriktning samt studie- och

yrkesplaner. De har dock haft skiftande utformning vid de sex tidigare insamlingar som gjorts. Utförliga redogörelser för de enkäter som använts vid de olika tillfällena finns i Svensson (1964), Rovio-Johansson (1972), Emanuelsson (1981), Ek och Pettersson (1985), Reuterberg m.fl. (1991) samt Reuterberg m.fl. (1996).

5. *Enkätuppgifter från målsmännen.* Sådana uppgifter finns för fyra årskullar (1967, 1972, 1977 och 1982). Enkäterna innehåller frågor om bl.a. barnets uppväxtförhållanden, ambitioner och önskemål vad gäller barnets utbildning, synpunkter på skolans målsättningar samt föräldrarnas egen utbildnings- och yrkessituation. De enkäter som användes för de två första årskullarna beskrivs av Emanuelsson (1981) och de enkäter som användes för de två senaste kohorterna beskrivs av Reuterberg m.fl. (1991, 1996).
6. *Enkätuppgifter från lärare.* För att få en så fullständig bild som möjligt av elevernas skolsituation, bjöds även en enkät till lärarna för 1982 års kohort. Lärarenkäten bestod av 16 frågor, vilka rör vissa fakta om läraren, klassens storlek och sammansättning, lärarens bedömningar av klassens kunskapsnivå m.m., skolans resurser, arbetssätt och föräldramedverkan samt två frågor om förekomsten av utvärderingar (Reuterberg m.fl., 1996).

Uppgifter insamlade för tidigare kohorter efter avslutad grundskoleutbildning

Eleverna följs upp även efter det att de lämnat grundskolan. Bl.a. görs datainsamling under den tid de befinner sig i gymnasieskolan. Då införskaffas skoladministrativa data som t.ex. val av gymnasielinje/program och betyg efter avslutade studier. För fyra av kohorterna har förutom skoladministrativa data även insamlats enkätuppgifter från eleverna.

De som ingår i kohorterna 3 och 4 (1967 och 1972 års kohorter) erhöll en enkät ett år efter grundskolans slut när flertalet befann sig i gymnasieskolans åk 1 (vårtermin 1984 och 1989). Frågorna rörde bl.a. synpunkter på och erfarenheter från grundskolans högstadium, uppfattningar om den egna förmågan, sysselsättning under fritiden, samt studie- och yrkesplaner.

Någon enkät, ett år efter avslutad grundskola, sändes inte till de individer som ingår i kohorterna 5, 6 och 7 (1977, 1982 och 1987 års kohorter). I stället gjordes detta tre år efter grundskolans slut, våren 1996 respektive 2001 och 2006, då merparten befann sig i åk 3 i gymnasieskolan. Det huvudsakliga skälet till senareläggningen var att erhålla fylligare information om elevernas erfarenheter av studierna i gymnasiet. Utöver de frågor som användes för kohorterna 3 och 4,

ett år efter avslutad grundskola, innehåller denna enkät också motsvarande frågor om hela tiden i gymnasieskolan (Svensson, 2001).

Data insamlade för den aktuella åttonde kohorten i grundskolan

Skoladministrativa data

SCB började insamlingen av skoladministrativa data då de aktuella eleverna befann sig i grundskolans åk 3, våren 2002. De skoladministrativa data som har insamlats hittills för denna årskull överensstämmer ganska väl med de data som finns för de fem närmast föregående årskullarna (se SCB 1983, 1986, 1991, 1996).

Begåvningsstest

Begåvningsstest har bjudits denna kohort i grundskolans åk 6, på samma sätt som för de tidigare sex kohorter, med undantag för den sjunde 1987 års kohort. Detta har möjliggjort fortsatta längdsnittsundersökningar inom de forskningsområden där dessa variabler är av central betydelse eller viktiga att tillgå. Nytt är dock att, förutom de tre tidigare begåvningsstesterna, har ett fjärde, nykonstruerat begåvningsstest bjudits till eleverna i den åttonde kohorten. Det bjudna Synonymtestet är ett verbalt test, bestående av 25 uppgifter. Resultat på dessa begåvningsstest redovisas dock inte i denna rapport, utan kommer att presenteras i en rapport, vilken är under utveckling.

Kunskapsprov

Matematikprovet, som den tidigare 1982 års kohort hade genomgått i åk 6, bjöds inte till eleverna i den aktuella, åttonde kohorten, då provet inte tycktes överensstämma till fullo med gällande läroplansintentioner i matematik. Resultat på kunskapsprov finns för 1992 års kohort i form av resultat på de s.k. nationella proven i ämnena svenska, svenska som andra språk, engelska och matematik, som sedan läsåret 1997/98 genomförs av samtliga elever i grundskolans åk 9. Elevernas resultat på de nationella proven kommer att tillföras UGU-projektet under början på 2009.

Enkätuppgifter från målsmännen och lärare

Enkätuppgifter från målsmän och lärare insamlades för denna årskull våren 2005, när eleverna befann sig i åk 6. Dessa uppgifter redovisas dock inte i denna rapport utan i kommande rapporter.

Enkätuppgifter från eleverna

Som underlag för utformningen av enkäten användes i huvudsak den enkät som bjöds i grundskolans åk 6, våren 1995 till elever födda 1982. Dessutom tillkom

ett antal frågor rörande områden som av olika skäl inte har varit lika aktuella att behandla i tidigare enkäter. Den slutliga enkäten kom att omfatta 20 frågor av vilka: 16 frågor rör grundskolan; En fråga handlar om elevens fortsatta skolgång efter grundskolan; och tre frågor berör elevens fritid. Frågornas huvudsakliga innehåll redovisas nedan medan deras exakta formulering återfinns i bilaga 1.

- Sex frågor (1, 2, 3, 4, 5, 6) rör elevernas generella uppfattning om sin förmåga att tillägna sig kunskaper och färdigheter inom nio olika kunskapsområden samt deras generella intresse för och hur viktigt det är för dem att lära inom dessa områden. Frågorna rör vidare elevernas uppfattning om sin förmåga att klara av vissa specifika uppgifter i svenska, engelska och matematik.
- Fyra frågor (7, 8, 9 och 15) rör känsla av sammanhang eller hur eleverna känner sig i olika lärande och sociala sammanhang i skolan samt deras allmänna skoltrivsel.
- En fråga (10) rör elevernas motivation att lära i skolan eller hur ofta de försöker uppnå ett antal specifika mål med sitt lärande.
- En fråga (11) rör hur ofta vissa arbetsformer förekommer i klassrummet.
- Tre frågor (12, 13 och 14) rör förekomst av och använd tid för hemuppgifter eller läxläsning samt hjälp med hemarbetet i hemmet.
- Två frågor (16 och 17) rör föräldrarnas engagemang i barnets skolsituation och framtida utbildningsplaner.
- Tre frågor (18, 19 och 20) handlar om elevernas fritidsintressen.

Flertalet frågor är formulerade som huvudfrågor med ett antal underlydande delfrågor följda av fyra eller fem svarsalternativ. Den använda tekniken gör det möjligt att konstruera skalor, vilket medför ökad reliabilitet och validitet i mätningarna. Således är avsikten att ett antal delfrågor tillsammans ska utgöra ett mått på det fenomen som åsyftas, t.ex. självskattning av allmänna skolprestationer. Ett sådant mått kan uttryckas på flera sätt som t.ex. genom medelvärde, summapoäng eller faktorpoäng (Harman, 1976).

Datainsamlingen har diskuterats i UGU-projektets referensgrupp bestående av representanter för Skolverket, Högskoleverket, SCB samt några forskningsinstitutioner. Elevenkätens mer precisa innehåll och formuleringar har sedan fortlöpan diskuterats med representanter från framförallt Skolverket och SCB. Skolverket har även varit med och delfinansierat datainsamlingen.

Samtliga frågor, som ingår i elevenkäten, utprovades under höstterminen 2004 vid två skolor i Västsverige, varefter vissa smärre justeringar gjordes. Resultat från elevenkäten presenteras med början på sidan 19.

POPULATION, UNDERSÖKNINGSGRUPP OCH GENOMFÖRANDE

Definition av populationen

Undersökningspopulationen består av de elever, som vårterminen 2002 tillhörde grundskolans åk 3. Av definitionen följer att populationen avgränsas med hänsyn till årskurstillhörighet, vilket betyder att den innefattar elever med olika födelseår. Huvudparten eller drygt 95 procent är dock födda 1992.

Bestämning av urvalet

Inför starten av insamlandet av administrativa data i åk 3 gjordes ett stratifierat slumpmässigt tvåstegs klusterurval om cirka 10 000 individer med hjälp av ett av SCB egenutvecklat urvalsprogram. Ett stratifierat obundet slumpmässigt urval innebär att alla objekt inom respektive stratum har samma sannolikhet att komma med i urvalet. Urvalet gjordes i två steg. I steg 1 valdes 35 kommuner ut och i steg 2 valdes 227 rektorsområden ut. Stockholm, Göteborg och Malmö ingår i samtliga stickprov. Inom valda rektorsområden undersöktes samtliga elever. Det totala antalet elever i urvalet, vilket gjordes i åk 2, uppgick till 10 352.

Vid kontroll av populationen i årskurs 3 visade det sig att 10 elever inte längre tillhörde populationen. Samtliga elever hade emigrerat. Vid de insamlingar som sedan gjordes av administrativa data i åk 3-5 hade ett antal elever utgått från uppföljningsundersökningen då dessa hade emigrerat, överflyttats till särskola eller vägrat delta. Det totala antalet elever som ingick i urvalet vid tiden för enkätundersökningen i åk 6 våren 2005 utgjordes av 10 022 elever. Efter att bl.a. målsman fått möjlighet att avböja deltagande i denna undersökning återstod 9 992 elever. För samtliga 9 992 elever finns skoladministrativa data från grundskolans åk 3.

Genomförande

Den slutliga versionen av elevenkäten och de olika följebreven skickades av projektets personal till SCB i mitten av januari 2005 som tryckte och distribuerade undersökningen. Informationsbrevet till rektorn och de berörda lärarna skickades i vecka 4. Ett brev, skrivet av Skolverket till rektorn, om undersökningens nationella betydelse, ingick också i informationsmaterialet. Elevenkäten skickades sedan till rektor under vecka 10. I försändelsen fanns ytterligare information om undersökningen och instruktioner, såväl till rektor som till lärare. En påminnelse med en ny enkät skickades till rektor vecka 17. Därefter följde två telefonpåminnelser till rektor, vecka 19 och vecka 22. Insamlingen avslutades i juni 2005, varefter de bundna enkätsvaren inlästes av SCB och skickades till Göteborgs universitet i oidentifierbart skick.

Bildandet av skalor

I de frågeformulär som använts i UGU-projektets uppföljningsundersökningar till och med 1982 års kohort har ingått frågor rörande exempelvis elevernas intresse för och deras självskattning i olika skolämnen. Frågorna i dessa frågeformulär har vanligtvis haft enbart två eller tre svarsalternativ. Detta medförde klara begränsningar vad gäller såväl validitet som reliabilitet och frågorna i dessa frågeformulär har enbart i mycket begränsad omfattning kunnat användas till att konstruera skalor. För att hantera dessa brister har stora delar av frågeformuläret till elever födda 1982 nykonstruerats. Syftet med omarbetningen var att formulera frågor som kunde ligga till grund för skalor med acceptabel reliabilitet och validitet och förbättra de enskilda frågornas reliabilitet genom att ange mer nyanserade svarsalternativ. I Reuterberg m.fl. (1996) ges en statistisk beskrivning av de enkätfrågorna som bjöds till 1982 års kohort i åk 6 våren 1995, hur dessa har grupperats och bildat skalor samt skalornas mättekniska egenskaper. Denna ansats tillämpades sedan av Giota och Cliffordson (2004) på frågeformuläret som bjöds våren 2003 till UGU-projektets sjunde kohort (elever födda 1987) i åk 9.

Ett av syftena med föreliggande rapport är att testa de skalor som bildades i samband med enkätundersökningen i åk 6 (för 1982 års kohort) på nuvarande enkätdata (för 1992 års kohort) i åk 6.

För samtliga av de tidigare skalorna gäller dock att frågornas antal i den aktuella enkätinsamlingen har utökats i regel med mellan en och tre frågor per skala. En följd av denna förändring borde bli att skalornas mättekniska egenskaper för den aktuella datainsamlingen har förbättrats. Det var fallet när ansatsen med bildandet av skalor testades i Giota och Cliffordson (2004). I föreliggande rapport redovisas reliabilitetskoefficienter för de skalkonstruktioner som är gemensamma för de två tidigare datainsamlingarna (för 1982 och 1987 års kohort), vilket i första hand avser självskattningar av allmänna och specifika skolprestationer samt intresse för att lära olika ämnesområden i skolan.

Det finns dock frågor som är nykonstruerade för den aktuella 1992 års kohort såsom frågan om hur viktigt det är för eleverna att de lär olika skolämnen och frågan om allmän skoltrivsel. Syftet med föreliggande rapport är också att beskriva dels vilka förändringar i frågeformuläret som har gjorts inför datainsamlingen i åk 6 våren 2005 och dels hur de skalor som kommer att bildas skiljer sig från de i Reuterberg m.fl. (1996) samt att dokumentera de nya skalornas mättekniska egenskaper.

REDOVISNING AV ENKÄTSVAR

Enkätsvaren redovisas under sju rubriker, vilka motsvarar de frågeområden som beskrivs på sidorna 12 och 13. Frågornas avvikelser från eller likheter med de frågor som ställts till elever i 1982 års kohort behandlas under respektive rubrik. I likhet med den tidigare rapporteringen av UGU-projektets datainsamling i åk 6 våren 1995 baseras denna redovisning på oviktade enkätsvar.

Elevers generella uppfattning

Självskattning i olika skolämnen

Fråga 1 "Hur DUKTIG tycker du att du är i följande ämnen?" gällande elevernas generella skattning av sin förmåga att klara olika skolämnen har exakt samma formulering som i den som ställts till 1982 års kohort. Antal ämnen som ingår i den nya skalan uppgår dock till nio jämfört med de sju som ingick i den tidigare. De ämnen som har tillkommit är de naturorienterade (NO) och slöjd. Det samhällsorienterade ämnet OÄ har omformulerats till SO.

Tabell 1. Svarsfördelningar på frågan "Hur duktig tycker du att du är i följande ämnen?" I procent.

Ämne	<i>Mycket duktig</i>	<i>Ganska duktig</i>	<i>Varken duktig eller dålig</i>	<i>Ganska dålig</i>	<i>Mycket dålig</i>	<i>Antal svarande</i>
Svenska	20	62	16	2	0	8 178
Engelska	25	48	19	6	1	8 161
Matematik	24	49	20	6	1	8 115
SO	18	50	27	4	1	8 147
NO	13	48	32	5	1	8 096
Idrott och hälsa	51	34	11	3	1	8 154
Bild	27	38	22	9	4	8 152
Musik	25	38	26	8	3	8 111
Slöjd	33	47	16	3	1	8 156

Som framgår av Tabell 1, ligger svarsfördelningarna genomgående förskjutna mot de positiva svarsalternativen med den högsta andelen svar på alternativet ganska duktig. Allra högst skattar eleverna sin förmåga i idrott och hälsa, där 51 procent anser sig vara mycket duktiga. Samtidigt är det en förhållandevis låg andel elever som upplever sig vara mycket duktiga i de naturorienterade (NO) och samhällsorienterade (SO) ämnena, där svaren i stället hopar sig på de två alternativen ganska duktig och varken duktig eller dålig. I svenska är det nära 80 procent av eleverna som svarat med dessa två alternativ. Det ämne som visar

den högsta andelen svar på de negativa alternativen, ganska dålig och mycket dålig, är bild (13 procent).

Som nämndes ovan är avsikten med frågorna i Tabell 1 att de ska kunna ligga till grund för en skala som anger elevernas skattning av sina allmänna skolprestationer. För att skalan skall fungera väl för ett sådant syfte bör det föreligga klara samband mellan elevernas skattningar i de olika ämnena. Tabell 2 visar de olika sambandens styrka.

Korrelationerna i Tabell 2 är alla signifikanta och positiva, vilket tyder på att frågorna mäter en gemensam faktor, skattning av allmänna skolprestationer. Det allra högsta sambandet uppvisar NO och SO, med en korrelation på 0.52. NO har emellertid förhållandevis höga samband också med matematik och svenska. Det näst högsta sambandet uppvisar bild och musik, 0.37. Bild har även ett högt samband med slöjd, 0.36. På det hela taget uppvisar NO, SO, matematik, svenska och engelska relativt höga inbördes samband, vilket antyder en särskild faktor för de teoretiska ämnena. Likaså uppvisar bild, musik och slöjd relativt höga inbördes samband, vilket antyder en praktisk/estetisk faktor.

Tabell 2. Korrelationer mellan elevernas självskattning i olika skolämnen.

Ämne	Svenska	Engelska	Matematik	SO	NO	Idrott	Bild	Musik	Slöjd
Svenska	1.00								
Engelska	.31	1.00							
Matematik	.23	.17	1.00						
SO	.31	.26	.29	1.00					
NO	.28	.23	.28	.52	1.00				
Idrott	.16	.14	.23	.23	.21	1.00			
Bild	.21	.08	.09	.15	.22	.10	1.00		
Musik	.24	.18	.12	.21	.24	.18	.37	1.00	
Slöjd	.19	.05	.21	.21	.28	.22	.36	.34	1.00

För att granska hur frågorna rörande elevernas självskattning i olika skolämnen kan kombineras till olika skalor har ett antal konfirmatoriska faktoranalyser genomförts. I ett första steg prövades den modell som föreslogs av Reuterberg m.fl. (1996), där de sju frågorna bildade en skala, vilken antogs mäta en generell faktor, självskattning av allmänna skolprestationer. Samma modell har testats av Giota och Cliffordson (2004).

Resultatet av denna analys blev att den generella faktorn förklarade 68 procent av skalans varians. En skala för att mäta självskattning av allmänna skolprestationer uppbyggd av samtliga nio frågor har således en reliabilitet, uttryckt som Cronbach's alfa, på 0.72. Detta kan tyckas vara en relativt låg reliabilitet med tanke på att skalan består av nio frågor. Förklaringen är emellertid att allmänna

skolprestationer i sig är ett heterogent område, vilket innebär att vi måste acceptera heterogenitet också i skalan.

Motsvarande skala bestående av sju frågor uppvisade i Reuterberg m.fl. (1996) en alfakoefficient på 0.60. I Giota och Cliffordson (2004) uppvisade skalan, bestående av nio frågor med exakt samma formulering, en alfakoefficient på 0.64.

Utöver den generella faktorn antyder korrelationerna också två mer specifika faktorer, nämligen en teoretisk faktor definierad av svenska, engelska, matematik, SO och NO samt en praktisk/estetisk faktor definierad av idrott och hälsa, bild, musik och slöjd. Av intresse är också det faktum att korrelationerna mellan bild, musik och slöjd var betydligt högre än korrelationerna mellan dessa ämnen och ämnet idrott och hälsa, vilket tyder på att detta ämne också mäter en annan dimension utöver en praktisk/estetisk. Reliabiliteten för en skala med endast de fem teoretiska ämnena är något lägre (0.66) än reliabiliteten för en skala grundad på samtliga nio ämnen. Reliabiliteten för en praktisk/estetisk skala är inte högre än 0.59. Reliabiliteten på 0.59 får anses vara acceptabel då skalan mäter ett heterogent område. Vi väljer därför att bilda tre skalor av dessa olika ämnen. I Tabell 3 anges de tre skalornas mättekniska egenskaper.

Tabell 3. Medelvärde, standardavvikelse samt reliabilitet för den skala som mäter självskattning av allmänna skolprestationer och prestationer i de teoretiska samt de praktiskt/estetiska ämnena.

	<i>N</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standard- avvikelse</i>	<i>Reliabilitet*</i>
Självskattning, allmän	7 846	35.14	4.36	0.72
Självskattning, teoretiska ämnen	7 983	19.23	2.67	0.66
Självskattning, praktiskt/estetiska ämnen	8 029	15.90	2.52	0.59

* *Cronbach's alfa*

Intresse av att lära olika skolämnen

Fråga 2 "Hur INTRESSERAD är du av att lära dig följande ämnen?" gällande elevernas intresse av att lära olika skolämnen har liknande formulering som i den tidigare datainsamlingen i åk 6. Frågans tidigare formulering är "Hur intresserad är du av att lära dig mer i dessa ämnen?" De ämnen som ingår i fråga 2 är desamma som i den tidigare självskattningsfråga 1. Intressefrågan skiljer sig dock från frågan i den tidigare datainsamlingen i åk 6 på så sätt att den nu fått fem svarsalternativ mot de tidigare fyra. Det tillkomna svarsalternativet är "varken eller intresserad". Svarsalternativen har kodats från 5 för det mest

positiva alternativet till 1 för det mest negativa. Elevernas svarsfördelningar på intressefrågan framgår av Tabell 4.

Tabell 4. Svarsfördelningar på frågan ”Hur intresserad är du av att lära dig följande ämnen?” I procent.

Ämne	<i>Mycket intressera</i>	<i>Ganska intresserad</i>	<i>Varken eller intresserad</i>	<i>Inte särskilt intresserad</i>	<i>Inte alls intresserad</i>	<i>Antal svarande</i>
Svenska	21	48	22	7	2	8 170
Engelska	45	38	11	5	2	8 163
Matematik	32	39	18	8	3	8 143
SO	28	39	22	8	3	8 145
NO	25	39	24	9	3	8 098
Idrott	64	24	8	2	1	8 138
Bild	44	31	14	7	4	8 140
Musik	37	31	18	8	5	8 128
Slöjd	44	35	14	5	3	8 152

Svarsfördelningarna i Tabell 4 är, på samma sätt som svarsfördelningarna i den tidigare tabellen, i allmänhet sneda med en förskjutning mot de positiva svarsalternativen. Mest uttalat är detta för engelska samt idrott och hälsa. Drygt 8 av 10 elever finner dessa ämnen mycket eller ganska intressanta att lära. Färre har dock ett mycket starkt intresse av att lära svenska (knappt 70 procent). Å andra sidan är det också relativt få elever som uppger sig vara helt ointresserade av ämnet (knappt 10 procent). Det ämne som visar den största spridningen i svar är musik, för vilket 78 procent av eleverna visar mycket stort intresse samtidigt som relativt många (13 procent) nästintill helt saknar intresse.

Frågan är nu om de nio delfrågorna kan ligga till grund för en skala som mäter elevernas intresse av att lära olika skolämnena, generellt sett. Frågans konstruktion är ju densamma som den fråga med vars hjälp vi ville få ett mått på elevernas generella självskattning i dessa skolämnena. I det fallet ledde frågans heterogenitet till att Cronbach's alfa inte blev högre än 0.72, trots skalans relativt höga antal delfrågor. Risken är givetvis stor att även den nu aktuella frågan är relativt heterogen.

Tabell 5. Korrelationer mellan elevernas intresse i olika skolämnen.

Ämne	Svenska	Engelska	Matematik	SO	NO	Idrott	Bild	Musik	Slöjd
Svenska	1.00								
Engelska	.44	1.00							
Matematik	.45	.39	1.00						
SO	.41	.33	.39	1.00					
NO	.35	.30	.39	.54	1.00				
Idrott	.19	.20	.23	.21	.18	1.00			
Bild	.23	.13	.15	.17	.21	.10	1.00		
Musik	.24	.20	.15	.19	.19	.16	.40	1.00	
Slöjd	.23	.12	.24	.20	.26	.16	.38	.31	1.00

När det gäller de teoretiska skolämnenas inbördes korrelationer är dessa snarast något högre vad gäller intresse jämfört med självskattningen. Detsamma gäller korrelationerna mellan bild, musik och slöjd. Korrelationerna mellan bild, musik och slöjd samt idrott och hälsa är också högre för intressefrågan, men mer ”spretiga”.

Vi har även här provat tre olika skalkonstruktioner: en skala som innehåller de nio ämnena, och som kan sägas utgöra ett mått på elevernas intresse av att lära skolämnen, generellt sett, en skala med enbart de fem teoretiska ämnena, och en skala med enbart de fyra praktiskt/estetiska ämnena. Analysen av skalornas reliabilitet, uttryckt som Cronbach's alfa, visar att skalan för att mäta elevernas intresse av att lära skolämnen, har en aningen lägre reliabilitet än skalan med endast de fem teoretiska ämnena, nämligen 0.76 mot 0.77. Motsvarande skala bestående av fyra teoretiska ämnen uppvisade i Reuterberg m.fl. (1996) en alfakoefficient på 0.67 medan skalan bestående av sju såväl teoretiska som praktiskt/estetiska ämnen uppvisade en reliabilitet på 0.61. Motsvarande skalor i Giota och Cliffordson (2004) uppvisade alfakoefficienter på 0.77 resp. 0.76.

Reliabiliteten för en skala bestående av endast de fyra praktiska/estetiska ämnena blir inte högre än 0.59. Även denna reliabilitet får anses vara acceptabel med tanke på att skalan mäter ett heterogent område, och vi väljer att bilda en separat skala även för denna faktor. De tre skalornas mättekniska egenskaper framgår av Tabell 6.

Tabell 6. Medelvärde, standardavvikelse samt reliabilitet för intresseskalorna.

	<i>N</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standardavvikelse</i>	<i>Reliabilitet*</i>
Intresse, allmän	7 877	35.94	5.30	0.76
Intresse, teoretiska ämnen	8 015	19.43	3.55	0.77
Intresse, praktiskt/estetiska ämnen	8 029	16.51	2.76	0.59

* *Cronbach's alfa*

Vikten av att lära olika skolämnen

Fråga 3 "Hur VIKTIGT är det för dig att du lär dig följande ämnen?" är nykonstruerad för 2005 års datainsamling. De ämnen som ingår i frågan är desamma som i fråga 1 och 2. Såväl intressefrågan (fråga 2) som viktigfrågan ämnar mäta elevers motivation att lära i skolan. Intressefrågan refererar emellertid till en inre motivation att lära i skolan, medan viktigfrågan refererar till en yttre sådan. Inre motivation definieras ofta som den glädje som elever upplever när de engagerar sig i olika uppgifter/ämnen i skolan, eller som deras intresse för att tillgodogöra sig olika uppgifters/skolämnens innehåll. En vedertagen definition på yttre motivation är att en skoluppgift/ämne uppfattas vara betydelsefull i termer av dess användbarhet eller nytthet för eleven exempelvis i samband med framtida utbildningsmål som han/hon försöker uppnå. Forskningsresultat visar att elevers inre/yttre motivation är olika relaterade till såväl självskattning (t.ex. Giota, 2006) som skolprestationer (t.ex. Giota, 2006, 2007). Svarsfördelningarna på fråga 3 framgår av Tabell 9.

Tabell 7. Svarsfördelningar på frågan ”Hur viktigt är det för dig att du lär dig följande ämnen?” I procent.

<i>Ämne</i>	<i>Mycket viktigt</i>	<i>Ganska viktigt</i>	<i>Varken viktigt eller oviktigt</i>	<i>Inte särskilt viktigt</i>	<i>Inte alls viktigt</i>	<i>Antal svarande</i>
Svenska	58	34	6	1	0	8 176
Engelska	79	18	2	1	0	8 184
Matematik	72	22	4	1	1	8 169
SO	35	46	14	3	1	8 165
NO	33	46	17	3	1	8 139
Idrott	61	28	8	2	1	8 174
Bild	26	38	23	9	5	8 171
Musik	27	35	23	9	6	8 148
Slöjd	31	42	18	6	3	8 170

Som framgår av Tabell 9, tycker eleverna att engelska och matematik, bland de teoretiska ämnena, är mycket viktiga för dem att lära i skolan, medan bland de praktiskt/estetiska ämnena, är det idrott och hälsa. Andelen elever, som anser att engelska och matematik är mycket viktiga ämnen för dem att lära i skolan är dubbelt så hög jämfört med andelen som anger att de är mycket intresserade av att lära sig dessa ämnen (Tabell 4). Denna tendens är ännu tydligare när det gäller svenska. Här är andelen som anser att svenska är mycket viktigt för dem att lära tre gånger så hög jämfört med andelen som finner ämnet mycket intressant att lära. När det gäller de praktiskt/estetiska ämnena är tendensen den motsatta. Här är andelen elever, som finner bild, musik och slöjd mycket intressanta, högre än andelen som anser att dessa ämnen är mycket viktiga för dem att lära i skolan. Idrott och hälsa är dock ett ämne som två tredjedelar av eleverna har stort intresse av att lära och anser är mycket viktigt.

Tabell 8. Korrelationer mellan elevernas skattning av hur viktigt det är för dem att lära olika skolämnena.

Ämne	Svenska	Engelska	Mate- matik	SO	NO	Idrott	Bild	Musik	Slöjd
Svenska	1.00								
Engelska	.38	1.00							
Matematik	.43	.43	1.00						
SO	.27	.35	.32	1.00					
NO	.26	.36	.36	.86	1.00				
Idrott	.20	.24	.21	.38	.37	1.00			
Bild	.14	.22	.16	.47	.47	.41	1.00		
Musik	.14	.22	.16	.45	.45	.40	.83	1.00	
Slöjd	.12	.20	.17	.41	.42	.42	.76	.76	1.00

Som framgår av Tabell 8, är bild, musik och slöjd de ämnen som uppvisar de högsta sambanden. Korrelationerna mellan dessa ämnen är mycket högre än korrelationerna vad gäller såväl intresse som självskattningar i dessa ämnen. Ser vi på de teoretiska ämnenas inbördes korrelationer framkommer att dessa varierar mer jämfört med korrelationerna i både intresse och självskattningar.

Vi har även här prövat tre olika skalkonstruktioner: en skala som innehåller alla de nio ämnena och som kan sägas utgöra ett mått på elevernas yttre motivation att lära skolämnena, generellt sett; en skala med enbart de fem teoretiska ämnena; och en skala med enbart de fyra praktiskt/estetiska ämnena.

Analysen av skalornas reliabilitet, uttryckt som Cronbach's alfa, visar att skalan med enbart de fem teoretiska ämnena har en aningen lägre reliabilitet (0.78) jämfört med skalan bestående av alla de nio ämnena (0.80). Skalan bestående av de praktiskt/estetiska ämnena visar en alfakoefficient på 0.73. Samtliga skalor visar därmed höga reliabilitetskoefficienter trots att de mäter heterogena ämnesområden. Vi väljer därför att bilda tre skalor av dessa olika ämnen.

Tabell 9. Medelvärde, standardavvikelse samt reliabilitet för den skala som mäter hur viktigt det är för eleverna att lära sig olika skolämnen.

	<i>N</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standard- avvikelse</i>	<i>Reliabilitet*</i>
Viktigt, allmän	8 020	37.90	4.77	0.80
Viktigt, teoretiska ämnen	8 097	22.08	2.64	0.78
Viktigt, praktiskt/estetiska ämnen	8 102	15.80	2.98	0.73

* *Cronbach's alfa*

Självskattning i svenska

Fråga 4, 5 och 6 rörande självskattning i svenska, engelska och matematik har exakt samma formulering som i föregående datainsamling i åk 6. Delfrågorna vad gäller självskattning i svenska framgår av Tabell 10, där vi också återger svarsfördelningen för var och en av dem. Inför den aktuella datainsamlingen har tre av de fyra tidigare delfrågorna modifierats och tre nya tillkommit. Delfrågornas tidigare formulering lyder: läsa högt för kamraterna, skriva små berättelser, och berätta för läraren och klassen. De nya delfrågorna är 10b, d, f.

Tabell 10. Svarsfördelningar på frågan "Hur tycker du att du klarar av följande uppgifter i svenska?" I procent.

<i>Uppgift</i>	<i>Mycket bra</i>	<i>Ganska bra</i>	<i>Varken bra eller dåligt</i>	<i>Ganska dåligt</i>	<i>Mycket dåligt</i>	<i>Antal Svarande</i>
a. Läsa o. förstå en text	55	39	5	1	0	8 182
b. Stava rätt	38	44	12	5	1	8 160
c. Läsa högt inför andra	30	40	18	8	4	8 140
d. Läsa TV:s textremsa	83	13	3	1	0	8 167
e. Skriva en berättelse	38	40	15	5	2	8 161
f. Delta i en diskussion	35	40	20	5	2	8 143
g. Redovisa muntligt	27	41	20	8	5	8 158

Svarsfördelningarna på frågorna i Tabell 10 ligger i ännu högre grad förskjutna mot det mest positiva alternativet än vad som var fallet för fråga 1, vilken avser att mäta elevernas skattning av sin förmåga att klara olika skolämnen, generellt sett. Särskilt gäller detta frågorna rörande att läsa TV:s textremsa till en film, där drygt 80 procent av eleverna svarat mycket bra, och att läsa och förstå en text, där drygt hälften av eleverna svarat detsamma. Ingen elev har svarat mycket dåligt på dessa frågor. Vi kan också konstatera att eleverna på det hela taget skattar sin förmåga högre när det gäller att läsa för sig själva jämfört med den

mer utåtriktade uppgiften att läsa högt inför andra. Att delta i en diskussion tycks dock inte vara något problem för eleverna där 35 procent anser sig vara mycket bra. De enda uppgifterna för vilka de negativa svarsalternativen har tilldragit sig en relativt stor andel elever (cirka 13 procent) är att redovisa muntligt och läsa högt inför andra; båda av utåtriktad karaktär.

De sju uppgifterna som ingår i fråga 4 avser att mäta elevernas uppfattning om hur bra de klarar av specifika uppgifter inom ämnet svenska. Eftersom ett av rapportens syften är att testa huruvida dessa frågor kan bilda en skala, är det rimligt att undersöka samvariationen mellan de sju uppgifterna och den fråga som gällde den allmänna självskattningen i svenska, vilken ingick i fråga 1. En förutsättning är dock att de sju uppgifternas inbördes korrelationer samt korrelationerna mellan dessa uppgifter och den allmänna frågan är positiva. Sambanden mellan de olika frågorna redovisas i Tabell 11.

Tabell 11. Korrelationer mellan elevernas självskattning i olika avseenden rörande svenska.

<i>Uppgift</i>	<i>Allm.</i>	<i>Läsa och förstå</i>	<i>Stava rätt</i>	<i>Läsa högt</i>	<i>Läsa TV:stext</i>	<i>Skriva berättelse</i>	<i>Delta i disk.</i>	<i>Redovisa muntligt</i>
Allmänt	1.00							
Läsa o. förstå en text	.39	1.00						
Stava rätt	.47	.42	1.00					
Läsa högt inför andra	.31	.40	.34	1.00				
Läsa TV:s textremsa	.20	.37	.27	.30	1.00			
Skriva en berättelse	.34	.27	.22	.30	.16	1.00		
Delta i en diskussion	.26	.32	.21	.42	.24	.37	1.00	
Redovisa muntligt	.26	.32	.22	.68	.24	.34	.52	1.00

Korrelationerna i Tabell 11 är klart högre än de i Tabell 1, d.v.s. korrelationerna mellan elevernas självskattning i de olika ämnena, vilket är naturligt med tanke på att självskattningarna här gäller ett och samma ämne. De allra högsta sambanden uppvisar uppgifterna att läsa högt inför andra, redovisa muntligt och delta i en diskussion, vilka alla avser en situation där man skall framträda inför en grupp. Ett högt samband föreligger också mellan de fyra uppgifter som avser ens förmåga att läsa, skriva och förstå samt stava rätt. Vi kan också konstatera att den allmänna frågan korrelerar relativt högt med nästan samtliga specifika uppgifter. Detta resultat talar för bildandet av en skala som ämnar mäta elevernas generella uppfattning om sin förmåga i svenska. Om motsvarande även gäller för de skattningar som eleverna har gjort av sin förmåga i engelska och matematik kommer att testas i de två följande avsnitten.

Den skala med vars hjälp vi ska mäta elevernas uppfattning om att klara av specifika uppgifter i svenska innefattar således åtta frågor och med tanke på de

relativt höga korrelationerna i Tabell 11 är det rimligt att anta att denna skala uppvisar en klart högre reliabilitet än den som gällde allmänna skolprestationer; vilket visar sig vara fallet. Reliabiliteten på 0.78 (Cronbach's alfa) får betraktas som fullt acceptabel. I Reuterberg m.fl. (1996) uppvisade skalan, bestående av fyra frågor, en alfakoefficient på 0.75, medan skalan i Giota och Cliffordson (2004), bestående av sex likvärdiga frågor som i den aktuella, uppvisade en alfakoefficient på 0.78. Nuvarande skalans mättekniska egenskaper återfinns i Tabell 12.

Tabell 12. Medelvärde, standardavvikelse samt reliabilitet för den skala som mäter självskattning i svenska.

<i>N</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standardavvikelse</i>	<i>Reliabilitet*</i>
8 012	29.10	4.06	0.78

* *Cronbach's alfa*

Självskattning i engelska

De delfrågor som är avsedda att mäta självskattning i engelska har stor likhet med dem avseende svenska. Eleverna skall dessutom ta ställning till sin förmåga att klara vissa andra uppgifter såsom att förstå när någon talar, tala själv och söka information. Eftersom det rör sig om ett främmande språk är det rimligt att förvänta något mindre positiva självskattningar jämfört med det egna språket. Svarsfördelningarna på de sju delfrågorna framgår av Tabell 13. Tre delfrågor: förstå engelsk film utan text, redovisa muntligt och söka information är nykonstruerade för 2005 års datainsamling i åk 6, medan en av de fyra tidigare delfrågorna är något modifierad. Det gäller delfrågan att "skriva en berättelse".

Tabell 13. Svartsfördelningar på frågan ”Hur tycker du att du klarar av följande uppgifter i engelska?” I procent.

<i>Uppgift</i>	<i>Mycket bra</i>	<i>Ganska bra</i>	<i>Varken bra eller dåligt</i>	<i>Ganska dåligt</i>	<i>Mycket dåligt</i>	<i>Antal svarande</i>
Förstå när någon pratar	40	48	8	3	1	8 179
Förstå engelsk film utan text	27	46	17	7	3	8 168
Läsa o. förstå en text	41	45	11	3	1	8 156
Prata med någon	34	45	14	4	2	8 153
Skriva ett brev/berättelse	21	43	24	9	3	8 151
Redovisa muntligt	16	42	25	8	3	8 143
Söka information	22	41	27	6	2	8 138

Som väntat ligger svartsfördelningarna inte lika starkt förskjutna mot de mest positiva alternativen som var fallet för svenska. Men trots att eleverna inte har bedömt sin förmåga lika högt i engelska som i svenska kan vi konstatera att huvuddelen av svaren fortfarande återfinns på de positiva alternativen. Svaren på denna fråga liknar dock de svar som gällde för svenska i det avseende att uppgiften ”redovisa muntligt”, som är en av de mer utåtriktade uppgifterna, upplevs som svårare jämfört med att ”läsa” och ”förstå”. Att redovisa muntligt är för övrigt den uppgift som eleverna skattar sig lägst på. Drygt var tionde elev (16 procent) har angivit att de klarar den uppgiften mycket bra och nästan lika många säger sig klara den mycket eller ganska dåligt. Som svårt upplevs även att skriva ett brev eller en berättelse på engelska och söka information. Att prata med någon på engelska är dock något som eleverna oftare finner lättare än att redovisa muntligt på engelska.

När vi nu går över till att granska delfrågornas inbördes korrelationer ingår också den allmänna självskattningen i engelska hämtad från fråga 1.

Tabell 14. Korrelationer mellan elevernas självskattning i olika avseenden rörande engelska.

<i>Uppgift</i>	<i>Allm.</i>	<i>Förstå tal.eng.</i>	<i>Förstå eng. film</i>	<i>Läsa/ förstå</i>	<i>Tala eng.</i>	<i>Skriva brev/ber.</i>	<i>Red. muntl.</i>	<i>Söka inf.</i>
Allmänt	1.00							
Förstå när någon pratar	.62	1.00						
Förstå engelsk film utan text	.56	.66	1.00					
Läsa o. förstå en text	.62	.67	.61	1.00				
Prata med någon	.58	.62	.54	.61	1.00			
Skriva brev/berättelse	.54	.53	.49	.56	.61	1.00		
Redovisa muntligt	.55	.53	.50	.55	.58	.60	1.00	
Söka information	.48	.49	.49	.53	.49	.54	.56	1.00

De frågor som gäller olika uppgifter i engelska visar klart högre inbördes korrelationer än de frågor som gällde svenska. Nästan samtliga korrelationer i Tabell 14 ligger över 0.50, vilket uppvisades av endast ett par uppgifter i svenska. Det allra högsta sambandet på 0.67 finner vi mellan de två uppgifterna som gäller att förstå talad engelska, antingen i verklighet eller på film. De relativt höga korrelationerna mellan elevernas generella uppfattning om sin förmåga i engelska och hur de anser sig klara de specifika uppgifterna i engelska styrker bildandet av en skala som mäter självskattning i engelska.

Till viss del kan den högre inbördes korrelationen bero på det faktum att det är större spridning i svaren för skattningsskalan i engelska. De elever som skattat sig lågt på en fråga har i allmänhet gjort så även på de övriga frågorna och samma förhållande gäller för dem med positiva skattningar. De högre inbördes korrelationerna anger också att skattningsskalan i engelska är mer homogen än den i svenska och detta tar sig uttryck i en klart högre reliabilitet, nämligen 0.90; vilket får betraktas som en mycket hög reliabilitet (Tabell 15). I Reuterberg m.fl. (1996) och Giota och Cliffordson (2004) uppvisade skalan en alfakoefficient på 0.87 resp. 0.90. Skalan i Giota och Cliffordson (op.cit.) består av ett lika stort antal frågor med ett likvärdigt innehåll som den aktuella. Nuvarande skalans mättekniska egenskaper återfinns i Tabell 15.

Tabell 15. Medelvärde, standardavvikelse samt reliabilitet för den skala som mäter självskattning i engelska.

<i>N</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standardavvikelse</i>	<i>Reliabilitet*</i>
8 006	27.28	5.17	0.90

* *Cronbach's alfa*

Självskattning i matematik

Beträffande självskattningar återstår de som eleverna gjort i matematik och som berörs i fråga 6. Även denna fråga innefattar sju uppgifter. Att "lösa X och Y uppgifter" har tillkommit sedan den tidigare datainsamlingen i åk 6. En delfråga "förklara matematik för mina kamrater" är något modifierad. Svarsfördelningarna på de sju specifika delfrågorna framgår av Tabell 16.

Tabell 16. Svarsfördelningar på frågan "Hur tycker du att du klarar av följande uppgifter i matematik?" I procent.

<i>Uppgift</i>	<i>Mycket bra</i>	<i>Ganska bra</i>	<i>Varken bra eller dåligt</i>	<i>Ganska dåligt</i>	<i>Mycket dåligt</i>	<i>Antal svarande</i>
Huvudräkning	35	47	13	4	1	8 181
Procenträkning	28	44	20	6	2	8 092
Beräkna area, omkrets	37	41	16	5	2	8 131
Lösa X o. Y uppgifter	16	34	32	10	9	7 564
Lösa problem	24	47	21	6	2	8 130
Förklara för kamrater	17	39	29	11	4	8 113
Räkna i uppställning	51	33	12	3	1	8 122

Även när det gäller matematik skattar sig eleverna relativt högt och deras skattningar ligger här på ungefär samma nivå som när det gällde självskattningarna i engelska. Som Tabell 16 visar varierar dock skattningarna avsevärt mellan de olika uppgifterna. Att räkna i uppställning, t.ex. addera och dividera, upplever sig eleverna klara allra bäst, medan de däremot skattar sin förmåga lägst då det gäller att lösa X och Y uppgifter och att förklara matematiska uppgifter för klasskamrater. Liksom för de andra självskattningsfrågorna har de negativa alternativen valts av relativt få elever. De negativa alternativen på frågorna lösa X och Y uppgifter och förklara matematiska uppgifter för klasskamrater har dock valts av relativt många elever (nära 20 procent).

När det gäller uppgiften att förklara matematiska uppgifter för klasskamrater kan en anledning till den förhållandevis låga självskattningen vara att den torde

mäta "något annat" utöver rena matematikkunskaper. Om så är fallet bör denna delfråga uppvisa lägre samband med övriga delfrågor. När vi går över till att granska delfrågornas inbördes korrelationer ingår, på samma sätt som för svenska och engelska, också den allmänna självskattningen i matematik hämtad från fråga 1.

Tabell 17. Korrelationer mellan elevernas självskattning i olika avseenden rörande matematik.

<i>Uppgift</i>	<i>Allm.</i>	<i>Huvud- räkn.</i>	<i>Procent- räkn.</i>	<i>Ber. area, omkr.</i>	<i>Lösa X o. Y uppgifter</i>	<i>Lösa probl.</i>	<i>Förkl. kamr.</i>	<i>Räkn. uppst.</i>
Allmän skattning	1.00							
Huvudräkning	.58	1.00						
Procenträkning	.51	.59	1.00					
Beräkna area, omkrets	.50	.56	.55	1.00				
Lösa X o.Y uppgifter	.43	.48	.56	.60	1.00			
Lösa problem	.52	.47	.50	.54	.57	1.00		
Förklara för kamrater	.49	.55	.47	.56	.54	.66	1.00	
Räkna i uppställning	.45	.48	.44	.50	.49	.55	.63	1.00

De allra flesta korrelationerna ligger mellan 0.40 och 0.60. Dock är de inbördes sambanden något starkare mellan de delfrågor som avser lösa problem, räkna i uppställning, förklara för klasskamrater, beräkna area och omkrets samt lösa X och Y uppgifter. Dessa koefficienter ligger nämligen över 0.60. Jämför vi korrelationernas styrka i Tabell 17 med de i Tabell 11 och Tabell 14 kan vi konstatera att delfrågorna i matematik uppvisar starkare inbördes samband jämfört med de i svenska och engelska. Farhågorna om att den sista delfrågan, att förklara matematik för kamrater, möjligen skulle mäta "något annat" än de övriga delfrågorna bekräftas ingalunda av korrelationskoefficienterna i Tabell 17.

De förhållandevis höga interkorrelationerna bör medföra att självskattningsskalan i matematik kommer att uppvisa en relativt hög reliabilitet. Att så är fallet framgår av Tabell 18. I Reuterberg m.fl. (1996) uppvisade skalan bestående av sex frågor en alfakoefficient på 0.86 medan i Giota och Cliffordson (2004) uppvisade motsvarande skala en alfakoefficient på 0.89.

Tabell 18. Medelvärde, standardavvikelse samt reliabilitet för den skala som mäter självskattning i matematik.

<i>N</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standardavvikelse</i>	<i>Reliabilitet*</i>
7 376	27.18	4.87	0.85

* *Cronbach's alfa*

Känsla av sammanhang

Fråga 7, 8 och 9 gäller hur eleverna känner sig i olika lärande och sociala sammanhang i skolan och refererar till hälsobegreppet i vid mening. Hälsobegreppet har under de senaste decennierna vidgats från att tidigare i huvudsak ha varit förknippat med ”frånvaro på grund av sjukdom” till att innehålla begrepp som livskvalitet och delaktighet och Antonovskys (1991) känsla av sammanhang (KASAM: upplevelse av begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet i vardagen). Från att fokusera på riskfaktorer och problem, såsom att bli mobbad och orättvist behandlad av andra i skolan, har alltså intresset, vad gäller hälsobegreppet, vänts mot faktorer som fungerar som skyddande för elevers hälsa. Bland annat intresserar man sig för vilka faktorer som är relaterade till elevers förmåga att hantera så kallade stressorer i sin dagliga livsmiljö; situationer som framkallar känslor av oro, stress eller obehag. En sådan faktor omfattar hur elever skattar sin förmåga att klara olika sorters uppgifter i skolan medan en annan hänger samman med det socio-emotionella klimatet som råder på skolan och känslan av att trivas där.

De begrepp som definierar Antonovskys (op.cit.) känsla av sammanhang används i litteraturen för att beskriva motivationsbegreppet. En stark känsla av sammanhang eller stark motivation förknippas med positiva känslor såsom att ”lyckas” och höga självskattningar medan negativa känslor såsom ”oro” eller obehag och låga självskattningar förknippas med låg känsla av sammanhang eller motivation (se t.ex. Giota, 2001, 2006).

Frågorna i Tabell 19, 20 och 23 kommer i föreliggande rapport att analyseras utifrån Antonovskys (op.cit.) känsla av sammanhang, sett i vid mening, då detta perspektiv kan appliceras på de lärande såväl sociala situationer som elever möter dagligen i skolan.

Känsla av begriplighet

Fråga 7 ”Hur lär du dig i skolan?” när du ”samarbetar med andra elever” eller ”arbetar själv” är nykonstruerad för 2005 års datainsamling i åk 6. Den kan sägas mäta en känsla av begriplighet i själva lärandeprocessen. Svartalternativen

varierar från mycket bra till mycket dåligt. Som framgår av Tabell 19, är andelen elever, som anser sig lära mycket bra i skolan när de arbetar själva, högre än andelen, som anser detsamma när de samarbetar med andra elever.

Tabell 19. Svarsfördelningar på frågan ”Hur lär du dig i skolan när du...?” I procent.

<i>Uppgift</i>	<i>Mycket bra</i>	<i>Ganska bra</i>	<i>Varken bra eller dåligt</i>	<i>Ganska dåligt</i>	<i>Mycket dåligt</i>	<i>Antal svarande</i>
Samarbetar med andra	38	49	10	2	1	8157
Arbetar själv	54	38	6	1	1	8156

Känsla av hanterbarhet i lärandesituationen

Fråga 8 ”Hur stämmer följande?” baseras på 12 delfrågor som berör känslor av att ”lyckas” eller känna ”oro” i skolan och en specifik situations ”hanterbarhet”. 7 av de 12 delfrågorna har ingått i den tidigare datainsamlingen i åk 6 (8a, b, f, g, h, i, l). Inför 2005 års datainsamling i åk 6 har 5 av dessa delfrågor modifierats (8b, g, h, i, l) bland annat på det sätt att de nu ställts som påståenden, såsom: ”Jag brukar kunna svara rätt när jag får en fråga”, istället för frågor som tidigare, såsom: ”Har du lätt att få fram det rätta svaret när du fått en fråga?” Svartalternativen har ändrats från att tidigare ha gått från ”mycket ofta” till ”aldrig” till att nu gå från ”alltid” till ”aldrig”. 5 av de 12 delfrågorna är nykonstruerade: 8c, d, e, j och k. Svaren på delfrågorna har, på samma sätt som i den tidigare datainsamlingen i åk 6, kodats så att alternativen ”alltid” fått en etta när de beskriver en negativ känsla, som i det här fallet en känsla av ”oro”, såsom att alltid känna oro för läxförhör i skolan. Svartalternativen ”alltid” har kodats med en femma när de beskriver en positiv känsla, som i det här fallet känslan av att ”lyckas” såsom att alltid lyckas med uppgifterna i skolan (8a, c, d och g). Frågornas exakta lydelse framgår av bilaga 1.

Tabell 20. Svartsfördelningar på frågan ”Hur stämmer följande?” avseende känsla av hanterbarhet i lärandesituationen. I procent.

	<i>Alltid</i>	<i>Nästan alltid</i>	<i>Ibland</i>	<i>Nästan aldrig</i>	<i>Aldrig</i>	<i>Antal svarande</i>
a. Lyckas med uppgifterna	11	70	19	0	0	8 163
b. Obehagligt svara på frågor	3	8	29	34	26	8 138
c. Lätt att klara lärarens krav	18	50	29	2	0	8 066
d. Försöker undvika göra fel	55	26	13	3	3	8 111
e. Ger lätt upp vid svåra uppgifter	3	8	29	40	20	8 156
f. Svårt att hinna med	2	5	21	51	31	8 153
g. Brukar kunna svara rätt	11	58	28	3	1	8 129
h. Oroar sig över saker	4	7	28	33	28	8 112
i. Oro för läxförhör	4	9	30	35	22	8 128
j. Behöver mer hjälp av läraren	2	5	22	36	37	8 105
k. Svårt att koncentrera sig	3	8	37	35	17	8 125
l. Oro för prov	11	15	36	27	12	8 118

Som framgår av Tabell 20, visar elevernas svar på de frågor som beskriver en känsla av att ”lyckas” att de positiva svarsalternativen överväger. 70 procent av eleverna anser exempelvis att de nästan alltid lyckas med de uppgifter de får i skolan. Den fråga som visar störst spridning i svaren är den som gäller om elever känner oro för hur de ska klara proven i skolan. Här svarar 11 procent av eleverna att de alltid känner oro för detta medan 12 procent aldrig tycks uppleva detta. På de övriga ”oro”-frågorna är det enbart några enstaka procent av eleverna som valt det mest negativa svarsalternativet alltid. 13 procent av eleverna anger dock att de alltid eller nästan alltid har svårt att koncentrera sig på lektionerna.

Tabell 21 presenterar korrelationerna mellan de delfrågor som ingår i skalan. Som framgår av tabellen är frågornas inbördes korrelationer relativt låga. En orsak till de förhållandevis låga sambanden mellan de olika delfrågorna är att de varierar påtagligt innehållsmässigt.

Tabell 21. Korrelationer mellan de delfrågor som ingår i skalan känsla av hanterbarhet i lärandesituationen.

	<i>Lyck.</i>	<i>Obeh. svara</i>	<i>Lätt krav</i>	<i>Ej fel</i>	<i>Ger upp</i>	<i>Svårt hinna</i>	<i>Svara rätt</i>	<i>Oro saker</i>	<i>Oro läxor</i>	<i>Mer hjälp</i>	<i>Svårt konc.</i>	<i>Oro prov</i>
Lyckas med uppgifterna	1.00											
Obehagligt svara	.17	1.00										
Lätt klara lärarens krav	.48	.21	1.00									
Försöker undvika göra fel	.20	.05	.24	1.00								
Ger lätt upp	.30	.25	.31	.15	1.00							
Svårt att hinna med	.33	.26	.36	.12	.41	1.00						
Brukar kunna svara rätt	.40	.20	.39	.18	.21	.25	1.00					
Oroar sig över saker	.13	.31	.16	.00	.21	.25	.11	1.00				
Oro för läxförhör	.20	.30	.23	.01	.26	.31	.17	.42	1.00			
Behöver mer hjälp	.28	.26	.30	.12	.33	.39	.22	.31	.36	1.00		
Svårt att koncentrera sig	.25	.20	.30	.10	.33	.40	.18	.25	.30	.41	1.00	
Oro för prov	.18	.27	.22	.02	.26	.25	.16	.38	.54	.32	.31	1.00

Som förväntat, visar den konfirmatoriska faktoranalysen att skalan inte är endimensionell. Under antagandet om enbart en generell faktor blev skalans reliabilitet (Cronbach's alfa) 0.80, vilket är en hög reliabilitet. Under antagandet att skalan på samma sätt som i Reuterberg m.fl. (1996) mäter också två specifika faktorer blev den ena skalans alfakoefficient 0.61 ("lyckas") och den andra skalans 0.79 ("oro").

Det finns således två möjligheter att bilda skalor utifrån de tolv delfrågorna; antingen en generell skala, som mäter känsla av hanterbarhet i skolsituationen eller två mer specifika skalor, vilka mäter att "lyckas" respektive "oro". Den mer specifika skalan att "lyckas" baseras på enbart fyra uppgifter (8a, c, d, g) mot de åtta i den andra specifika skalan "oro" och uppvisar en relativt låg reliabilitet. Denna kan förklaras med att de skolsituationer, vars hanterbarhet eleverna skall bedöma, är av lite olika karaktär. Mot denna bakgrund väljer vi fortsättningsvis att arbeta med såväl den generella skalan som de två mer specifika. Vi kan notera att den generella skalan i Reuterberg m.fl. (1996) uppvisar en lägre alfakoefficient (0.68) jämfört med den nuvarande skalans (0.80). Det bör dock påpekas att den nuvarande skalan baseras på betydligt fler frågor (5 nya). Skalans mättekniska egenskaper redovisas i Tabell 22.

Tabell 22. Medelvärde, standardavvikelse samt reliabilitet för den generella skalan känsla av hanterbarhet i lärandesituationen samt skalorna ”lycka” och ”oro”.

	<i>N</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standardavvikelse</i>	<i>Reliabilitet*</i>
Hanterbarhet, allmän	7 746	45.22	6.27	0.80
Lyckas	7 955	15.78	2.08	0.61
Oro	7 919	29.42	5.15	0.79

* *Cronbach's alfa*

Känsla av hanterbarhet i sociala relationer i skolan

Fråga 9 ”Hur känner du dig i skolan?” är nykonstruerad inför 2005 års datainsamling i åk 6 och berör hur eleverna känner sig i de sociala relationer de ingår i skolan. Vilka sociala relationer det handlar om framgår av Tabell 23, där vi också återger delfrågornas svarsfördelning. Svartalernativet ”alltid” har kodats med en etta då frågorna beskriver en negativ känsla av att ”alltid” känna sig ”stressad” eller ”utanför” i skolan.

Tabell 23. Svarsfördelningar på frågan ”Hur känner du dig i skolan?” I procent.

	<i>Alltid</i>	<i>Nästan alltid</i>	<i>Ibland</i>	<i>Nästan aldrig</i>	<i>Aldrig</i>	<i>Antal svarande</i>
Har kompisar att vara med	79	15	4	1	0	8 152
Är glad i skolan	28	50	18	3	2	8 144
Kamrater behandlar mig bra	63	29	7	1	0	8 138
Lärare behandlar mig bra	67	25	6	1	1	8 136
Vuxna behandlar mig bra	59	32	8	1	1	8 129
Känner mig stressad	3	7	37	36	17	8 108
Känner mig utanför	2	2	10	23	63	8 140

Som framgår av Tabell 23, den delfråga som samlar den högsta andelen positiva svar är om eleverna har kompisar att vara med i skolan. Att alltid ha kompisar att vara med i skolan anges av 80 procent av eleverna. Cirka 60 procent av eleverna menar också att de alltid behandlas väl av såväl kamrater som lärare och andra vuxna. Att alltid vara glad i skolan anges emellertid av betydligt färre elever, 28 procent, samtidigt som 10 procent tycks alltid eller nästan alltid känna sig stressade i skolan. Tabell 24 presenterar korrelationerna mellan de delfrågor som ingår i skalan.

Tabell 24. Korrelationer mellan hur eleverna känner sig i de sociala relationer de ingår i.

	<i>Vara med komp.</i>	<i>Glad i skolan</i>	<i>Behandl. väl av kamr.</i>	<i>Behand. väl av lärare</i>	<i>Behandl. väl av vuxna</i>	<i>Stress</i>	<i>Utanför</i>
Har kompisar att vara med	1.00						
Är glad i skolan	.35	1.00					
Kamrater behandlar mig bra	.55	.38	1.00				
Lärare behandlar mig bra	.16	.34	.27	1.00			
Vuxna behandlar mig bra	.18	.33	.30	.62	1.00		
Känner mig stressad	.16	.27	.21	.18	.18	1.00	
Känner mig utanför	.51	.28	.50	.15	.16	.30	1.00

Som framgår av Tabell 24, den allra högsta korrelationen föreligger mellan känslan av att lärare och andra vuxna behandlar en väl i skolan (0.62). Känslan av att vara utanför tycks hänga samman med huruvida man känner att man har kompisar att vara med i skolan (0.51) och hur väl man anser sig bli behandlad av sina kamrater (0.55). Givet det låga antalet frågor som ingår i skalan väljer vi att bilda enbart en generell skala, vars mätgenskaper redovisas i Tabell 25.

Tabell 25. Medelvärde, standardavvikelse samt reliabilitet för den skala som mäter allmän känsla av hanterbarhet av sociala relationer i skolan.

<i>N</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standardavvikelse</i>	<i>Reliabilitet*</i>
8 024	30.30	3.42	0.76

* *Cronbach's alfa*

Allmän skoltrivsel

Fråga 15 "Hur trivs du? gällande allmän skoltrivsel är ny i 2005 års datainsamling. Som antytts tidigare, anses känslan av att trivas i skolan hänga samman med känslan av att kunna hantera stressorer i såväl lärande- som sociala situationer i skolan. Frågans svarsfrekvens redovisas i Tabell 26.

Tabell 26. Svarsfördelningar på frågan "Hur trivs du?" I procent.

	<i>Mycket bra</i>	<i>Ganska bra</i>	<i>Varken bra eller dålig</i>	<i>Ganska dålig</i>	<i>Mycket dåligt</i>	<i>Antal svarande</i>
I skolan	48	40	10	2	1	8 082
I klassen	55	33	9	2	1	8 074
Med lärarna	44	39	12	3	2	8 066
Med skolarbetet	31	49	17	3	1	8 060
Med andra elever	55	36	8	1	1	8 056
På rasterna	65	28	6	1	1	8 068

Som framgår av Tabell 26, tycks 48 procent av alla elever trivas mycket bra i den skola de går i. Jämför vi med hur eleverna svarat om sin klass framkommer det att de är aningen mer positivt inställda till klassen (55 procent svarar att de trivs mycket bra) än den skola de går i. Jämför vi med hur eleverna uppfattar sina relationer med lärarna respektive andra elever kan vi konstatera att andelen elever som tycks trivas mycket bra ihop med andra elever är större än andelen elever som säger detsamma om sina lärare (55 procent att jämföras med 44 procent). Andelen elever som tycks trivas mycket bra med skolarbetet är emellertid betydligt lägre jämfört med andelen som har valt samma svarsalternativ vad gäller övriga trivselfrågor. Svarsfördelningarna på trivselfrågorna ligger med andra ord överlag förskjutna mot de mest positiva alternativen. Särskilt gäller detta frågorna rörande hur eleverna trivs på rasterna, i klassen och tillsammans med andra elever. Sambanden mellan de sex delfrågorna i trivselskalan redovisas i Tabell 27 nedan.

Tabell 27. Korrelationer mellan hur eleverna trivs i vissa skolsituationer.

	<i>Skolan</i>	<i>Klassen</i>	<i>Lärarna</i>	<i>Skolarbetet</i>	<i>Andra elever</i>	<i>Rasterna</i>
I skolan	1.00					
I klassen	.66	1.00				
Med lärarna	.56	.44	1.00			
Med skolarbetet	.56	.42	.56	1.00		
Med andra elever	.50	.56	.28	.39	1.00	
På rasterna	.50	.51	.27	.33	.60	1.00

Korrelationerna i Tabell 27 är genomgående höga. Allra högst är sambandet mellan hur eleverna trivs i klassen och i den skola de går i (0.66) följt av sambandet mellan hur de trivs med andra elever och på rasterna (0.60). Allra lägst är sambandet mellan hur eleverna trivs med lärarna och på rasterna (0.27).

Med tanke på de relativt höga korrelationerna mellan dessa delfrågor är det rimligt att anta att denna skala kan vara två-dimensionell. Det låga antalet delfrågor som ingår i skalan ligger dock till hinder för att dessa dimensioner skall kunna bilda reliabla separata skalor.

De relativt höga korrelationerna talar dock för att samtliga delfrågor mäter en allmän trivselfaktor vad gäller skolsituationen, vilket framkommer även genom skalans höga reliabilitetskoefficient på 0.84 (se Tabell 28).

Tabell 28. Medelvärde, standardavvikelse samt reliabilitet för den skala som mäter allmän trivsel i skolsituationen.

<i>N</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standardavvikelse</i>	<i>Reliabilitet*</i>
8 003	25.94	3.60	0.84

* *Cronbach's alfa*

Elevers motivation i skolan

Fråga 10 "Hur ofta försöker du göra följande i skolan?" består av 24 delfrågor och är nykonstruerad för 2005 års datainsamling i syfte att mäta elevers motivation i skolan. Begreppet kan definieras på många olika sätt, men i det här fallet syftar det på de personligt relevanta såväl kortsiktiga som långsiktiga mål som elever försöker uppnå i skolan och de olika typer av målorienteringar som bildas på grundval av innehållet i dessa mål. Delfrågorna har konstruerats på basis av en innehållsanalys av elevernas svar på en öppen fråga: "Varför går alla elever i Sverige i skolan?" som ställdes inom ramen för uppföljningsundersökningen i åk 6 våren 1995 (Giota, 2001). De olika typer av mål och de målorienteringar som dessa delfrågor refererar till är väletablerade inom internationell motivationsforskning.

Syftet med att konstruera de 24 olika delfrågorna var att testa om dessa kan ligga till grund för skalor som avser att mäta fyra olika typer av målorienteringar gentemot lärandet och skolan som social institution. De målorienteringar och därmed skalor som genom konfirmatoriska faktoranalyser har kunnat urskiljas innehåller: framtida (11h, l, u, y), lärande (11a, e, f, i), prestations- (11m, r, v) och skolanpassningsmål (11b, c, j, k, n, t) (Giota, 2007). Dessa skalors reliabilitet redovisas i Tabell 30. Samtliga delfrågors svarsfördelningar redovisas i Tabell 29.

Tabell 29. Svarsfördelningar på frågan ”Hur ofta försöker du göra följande i skolan?” gällande elevers motivation i skolan. I procent.

	<i>Alltid</i>	<i>Nästan alltid</i>	<i>Ibland</i>	<i>Nästan aldrig</i>	<i>Aldrig</i>	<i>Antal svarande</i>
a. Förstå bättre	39	43	16	2	0	8 079
b. Få saker gjorda i tid	54	35	9	1	0	8 122
c. Vara hjälpsam mot andra	45	42	13	1	0	8 091
d. Utvecklas som människa	46	37	15	2	0	8 038
e. Bli smartare	55	32	11	2	1	8 104
f. Lära nya saker	57	33	9	1	0	8 094
g. Andra ska tycka jag är dukt.	18	23	30	17	12	8 081
h. Få ett jobb med bra lön	62	22	12	3	2	8 083
i. Lära fakta	34	40	23	3	0	8 057
j. Jobba hårt för att lära	36	41	21	2	1	8 084
k. Vara en elev som är duktig	41	36	19	3	1	8 070
l. Klara mig själv som vuxen	58	28	11	2	1	8 042
m. Vara duktigare än andra	10	15	31	25	19	8 039
n. Göra mitt allra bästa	58	32	8	1	0	8 043
o. Utveckla mitt självförtroende	38	33	21	5	3	8 020
p. Lära det jag behöver nu	49	33	16	2	1	8 035
q. Lära mig samarbeta	43	35	18	3	1	8 017
r. Visa min lärare	7	10	22	28	33	8 025
s. Kunna hjälpa till i samhället	22	26	35	13	4	7 956
t. Vara en ansvarsfull elev	35	35	24	5	1	8 016
u. Få ett jobb jag tycker om	69	20	8	2	1	8 030
v. Inte verka dum inför andra	27	24	24	13	12	7 987
x. Lära för framtiden	58	28	12	1	0	8 018
y. Lyckas för att komma in på en bra utbildning	71	21	7	1	0	8 043

Som framgår av Tabell 29, att alltid lära i skolan som ett medel att komma in på en bra framtida utbildning anges av 70 procent av eleverna. Nästan lika många elever fokuserar på de mer yrkesinriktade målen och menar att de alltid lär i skolan som ett medel att få ett jobb de tycker om (69 procent) eller ett jobb med bra lön (62 procent). Dessa mål tillsammans med målet att alltid lära för att klara sig själv som vuxen (58 procent) grundar vad som i litteraturen benämns en framtids målorientering.

De delfrågor som cirka 50 procent av eleverna har valt att svara med det mest positiva svarsalternativet alltid berör mål som i litteraturer refererar till en lärande målorientering. Exempel på sådana mål är att lära för att bli smartare (55 procent) och lära nya saker (57 procent).

Cirka 40 procent av eleverna anger att de alltid strävar efter att uppnå mer personlighetsinriktade mål såsom att utveckla sig själv som människa (46 procent) eller utveckla sitt självförtroende (38 procent). Dessa processer äger inte rum i ett vakuum utan i ett socialt sammanhang där man också lär sig samarbeta med andra elever (43 procent) och vara hjälpsam mot andra (46 procent). De två sistnämnda målen betraktas i litteraturen som sociala mål, vilka ämnar utveckla ens sociala kompetens. En annan typ av sociala mål är de som förknippas med skolanpassning eller att uppvisa ett önskvärt socialt beteende såsom att alltid få saker gjorda i tid (54 procent), alltid vara en ansvarsfull elev (35 procent) och alltid göra sitt allra bästa (58 procent). En annan delfråga som också anses referera till skolanpassning är huruvida man lär i skolan för att hjälpa till i samhället. Här svarar 22 procent av eleverna att så är alltid fallet.

Störst spridning i svaren visar de delfrågor som refererar till en prestationsorientering. Elever med en sådan orientering anses lära och engagera sig i skolarbetet som ett medel att bli de bästa i klassen. Cirka 20 procent av eleverna i denna studie anger att de nästan alltid lär för att andra ska tycka de är duktiga i skolan, medan nästan lika många svarar det motsatta (nästan aldrig). En lika stor andel av eleverna (27 procent) svarar vidare att de alltid lär för att inte framstå som svagare eller dum jämfört med andra elever, medan en nästan lika stor andel svarar att så är nästan aldrig eller aldrig fallet.

I brist på utrymme, redovisas de olika delfrågornas inbördes korrelationer inte i denna rapport. De relativt höga korrelationerna har emellertid gett upphov till bildandet av fyra specifika skalor med relativt hög reliabilitet (Giota, 2007). De olika skalornas mättekniska egenskaper redovisas i Tabell 30.

Tabell 30. Medelvärde, standardavvikelse samt reliabilitet för den skala som mäter motivation

	<i>N</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standardavvikels e</i>	<i>Reliabilitet*</i>
Lärandemål	7 960	17.07	2.43	0.78
Prestationsmål	7 894	8.43	3.11	0.76
Skolanpassningsmål	7 878	25.43	3.47	0.81
Framtida mål	7 927	17.96	2.59	0.82

* *Cronbach's alfa*

Arbetsformer i klassrummet

Fråga 11 "Hur ofta arbetar ni på detta sätt i din klass?" gällande hur ofta vissa arbetsformer förekommer i klassrummet har använts i den tidigare datainsamlingen i åk 6. Inför 2005 års datainsamling har tre av de sex delfrågorna som använts tidigare delvis modifierats (12a, h, i). Delfrågan "Eleverna har prov eller skriftliga läxförhör" har i den aktuella enkäten delats upp i två delfrågor (12f, g). Utöver dessa förändringar har fråga 12 utökats med två delfrågor (12b, e). Svartalternativen är emellertid desamma som tidigare. Frågornas svarsfördelning redovisas i Tabell 31.

Tabell 31. Svarsfördelningar på de frågor som gäller arbetsformer i klassrummet. I procent.

	<i>Mycket ofta</i>	<i>Ganska ofta</i>	<i>Ibland</i>	<i>Nästan aldrig</i>	<i>Aldrig</i>	<i>Antal svarande</i>
a. Läraren pratar större delen av lek.	7	24	51	17	1	8 077
b. Lärare och elever diskuterar	8	34	44	12	1	8 055
c. Arbetar i grupper	5	29	50	14	1	8 052
d. Arbetar var för sig	28	42	26	4	0	8 020
e. Arbetar med större uppg./projekt	6	25	52	15	2	7 983
f. Har prov	9	29	47	14	2	8 050
g. Har skriftliga läxförhör	34	42	19	4	1	8 055
h. Är med och planerar skolarbetet	6	13	31	33	17	8 014
i. Söker själva information i böcker	20	38	34	7	1	8 049

Som framkommer av Tabell 31, när det gäller lärarens roll så anger 31 procent av eleverna att läraren är den person som pratar mest under större delen av lektionen. Att arbeta i grupper är något som man enligt 34 procent av eleverna tycks göra ofta eller mycket ofta i skolan. Det vanligaste tycks dock vara att eleverna arbetar var för sig med samma uppgift (70 procent). Att själva söka information i böcker är en annan aktivitet som cirka 60 procent av eleverna anser ägnar sig åt ofta eller mycket ofta i skolan. Skriftliga läxförhör förekommer enligt cirka 80 procent av eleverna mycket ofta eller ofta, och likaså prov (cirka 40 procent). Den aktivitet som förekommer minst i skolan är att eleverna är med och planerar skolarbetet. Detta är något som man enligt 50 procent av eleverna sällan eller aldrig gör.

I Tabell 32 anges korrelationerna mellan de olika arbetsformerna. Trots att ingen skala har kunnat bildas på dessa delfrågor är det intressant att notera att det finns vissa signifikanta samband som t.ex. mellan elevernas uppfattning om hur ofta läraren talar under lektionerna och hur ofta eleverna anser att de arbetar individuellt, har skriftliga läxförhör och prov i skolan. Dessa samband skulle kunna vara ett uttryck för en mer lärarcentrerad undervisning, sett från elevernas

perspektiv. Andra samband av intresse är de mellan hur ofta man anser att lärare och elever diskuterar gemensamt i skolan och att arbeta i grupp, med större uppgifter eller projekt samt vara med och planera skolarbetet. Dessa samband skulle då kunna vara uttryck för en mer elevcentrerad undervisning.

Tabell 32. Korrelationer mellan de delfrågor som gäller arbetsformer i klassrummet.

	<i>Lär. prat.</i>	<i>Lär. o. el. disk.</i>	<i>Arb. i gr.</i>	<i>Arb. ind.</i>	<i>Gen. st. arb.</i>	<i>Har prov</i>	<i>Har läxförh.</i>	<i>Planerar</i>	<i>Söker inf.</i>
Läraren pratar	1.00								
Lärare o. elever disk.	.10	1.00							
Arbetar i grupper	.04	.24	1.00						
Arbetar var för sig	.07	.02	.04	1.00					
Arbetar med uppg./proj.	.10	.21	.27	.11	1.00				
Har prov	.12	.10	.12	.09	.17	1.00			
Har skriftliga läxförhör	.09	.10	.10	.17	.10	.23	1.00		
Är med och planerar	.01	.26	.23	.03	.22	.07	.06	1.00	
Söker inf. i böcker	.01	.19	.18	.08	.23	.12	.13	.24	1.00

Läxor och hemuppgifter

Fråga 12 ”Hur ofta har du läxor eller andra hemuppgifter?” och fråga 13 ”Hur många timmar i veckan läser du läxor eller gör skoluppgifter hemma?” har liknande lydelse i 2005 års datainsamling som tidigare, men svarsalternativen har utökats med ”några gånger i månaden” respektive ”mindre än 1 timma” och ”läser inte läxor/har inga läxor”.

Tabell 33. Svartsfördelning på frågan ”Hur ofta har du läxor eller andra hemuppgifter hemma?” I procent.

<i>Svarsalternativ</i>	<i>Antal svarande i %</i>	<i>Antal svarande</i>
Varje dag	18	1 440
3-4 dagar i veckan	60	4 828
1-2 dagar i veckan	19	1 558
Några gånger i månaden	2	147
Nästan aldrig/Aldrig	1	101
	100	8 074

Som framgår av Tabell 33, på frågan hur ofta man har läxor eller andra hemuppgifter i skolan svarar 60 procent av de tillfrågade eleverna att så är fallet mellan 3 och 4 dagar i veckan. Andelen elever som anger att de har läxor eller

andra hemuppgifter varje dag eller 1-2 dagar i veckan är betydligt lägre (20 procent).

Tabell 34. Svartsfördelning på frågan ”Hur många timmar i veckan läser du läxor eller gör skoluppgifter hemma?” I procent.

<i>Svarsalternativ</i>	<i>Antal svarande i %</i>	<i>Antal svarande</i>
7 timmar eller mera	3	260
5-6 timmar	10	820
3-4 timmar	27	2 195
1-2 timmar	41	3 286
Mindre än 1 timma	17	1 387
Läser inte/har inga läxor	1	90
	100	8 038

Tittar vi på tidsanvändningen för läxor och hemuppgifter framgår av Tabell 34 att 41 procent av eleverna ägnar högst 2 timmar i veckan åt att läsa läxor eller göra skoluppgifter hemma. Andelen elever, som använder högst 4 timmar i veckan till sådana aktiviteter, uppgår till 27 procent. Ett fåtal elever ägnar 5 timmar eller mer åt att göra hemuppgifter.

Föräldrarnas engagemang i barnets skolsituation

Fråga 14, 16 och 17 berör föräldrarnas engagemang i barnets skolsituation och framtida utbildningsplaner. Fråga 14 ”Hur ofta får du hjälp med skolarbetet hemma, då du behöver?” har ställts i den tidigare datainsamlingen i åk 6. Frågans tidigare svarsalternativ: varje dag, ett par gånger i veckan, en gång i veckan, sällan eller aldrig har i den aktuella datainsamlingen i åk 6 ändrats till en femgradig skala med polerna: alltid och aldrig.

Tabell 35. Svartsfördelning på frågan ”Hur ofta får du hjälp med skolarbetet hemma, då du behöver?” I procent.

<i>Svarsalternativ</i>	<i>Antal svarande i %</i>	<i>Antal svarande</i>
Alltid	53	4255
Nästan alltid	30	2394
Ibland	13	1052
Nästan aldrig	4	290
Aldrig	1	80
	100	8071

Av Tabell 35 framgår att drygt 80 procent av de elever som har svarat på fråga 15 uppger att de alltid eller nästan alltid får hjälp med skolarbetet då de behöver, medan 5 procent uppger att de nästan aldrig eller aldrig får hjälp med skolarbetet.

Fråga 16 "Hur ofta frågar dina föräldrar?" är ny för den aktuella datainsamlingen i åk 6. Som Tabell 36 visar, går svarsalternativen för de olika delfrågorna från "mycket ofta" till "aldrig".

Tabell 36. Svarsfördelning på frågan "Hur ofta frågar dina föräldrar hur...?" I procent.

	<i>Mycket ofta</i>	<i>Ganska ofta</i>	<i>Ibland</i>	<i>Nästan aldrig</i>	<i>Aldrig</i>	<i>Antal</i>
Det har varit i skolan	53	27	15	4	2	8 078
Jag har känt mig i skolan	20	28	28	16	8	8 064
Det har gått på prov el.	53	28	13	4	2	8 065
Jag klarar mig i olika ämnen	22	32	29	12	4	8 059
Jag har det med mina klasskamr.	24	27	27	15	7	8 058
Jag har det med mina lärare	14	22	29	22	13	8 058
Hur jag arbetar på lektionerna	18	24	29	18	11	8 058

Som framgår av Tabell 36, anger drygt hälften av de elever som svarat på delfrågorna att deras föräldrar frågar dem mycket ofta hur det gått på prov eller läxförhör och hur det har varit i skolan. Att eleverna berättar hur de har känt sig i skolan och hur de har det med sina klasskamrater tycks förekomma något mindre ofta. Enligt cirka 30 procent av eleverna frågar föräldrarna dem nästan aldrig eller aldrig om hur de har det med lärarna och hur de arbetar på lektionerna.

När samvariationen mellan de delfrågor, som avser att mäta föräldraengagemang i barnets skolsituation, undersöks visar sig samtliga korrelationskoefficienter vara signifikanta och positiva (Tabell 37). I analysen ingår även fråga 15 om i vilken utsträckning eleverna får hjälp med skolarbetet hemma, då de behöver. Korrelationskoefficienterna mellan denna och övriga delfrågor i Tabell 37 är signifikanta och positiva, trots att skalstegens benämningar är något annorlunda för fråga 14. Som framgått redan, går svarsalternativen i fråga 15 från "alltid" till "aldrig" jämfört med från "mycket ofta" till "aldrig" i fråga 16. Detta kan dock vara en orsak till de lägre korrelationerna i Tabell 37 mellan denna delfråga och övriga.

Tabell 37. Korrelationer mellan de delfrågor som ingår i skalan föräldra-engagemang samt frågan angående hjälp vid behov.

	<i>Varit i skolan</i>	<i>Känt mig</i>	<i>Gått på prov</i>	<i>Klarar ämnen</i>	<i>Har det med klassk.</i>	<i>Har det med lärare</i>	<i>Arb. på lekt.</i>	<i>Stöd skol arb.</i>
Det har varit i skolan	1.00							
Jag har känt mig i skolan	.50	1.00						
Det har gått på prov el. läxförhör	.44	.39	1.00					
Jag klarar mig i olika ämnen	.36	.52	.50	1.00				
Jag har det med mina klasskamr.	.38	.59	.35	.57	1.00			
Jag har det med mina lärare	.31	.52	.30	.54	.62	1.00		
Hur jag arbetar på lektionerna	.30	.50	.35	.58	.52	.61	1.00	
Får hjälp med skolarbete	.22	.17	.27	.16	.15	.13	.13	1.00

Homogenitetsmättet Cronbach's alfa är högt (0.86) vilket delvis beror på det höga antalet frågor i skalan. Att dessa frågor kan tolkas som indikatorer för en gemensam faktor, vilken med tanke på delfrågornas innebörder kan tolkas som en generell skattning av föräldrars engagemang i barnets skolsituation, styrks av den konfirmatoriska faktoranalysen där en modell med enbart en generell faktor har testats först, och accepterats. Inga specifika skalor kunde fastställas. Tabell 39 anger skalans mättekniska egenskaper.

Tabell 39. Medelvärde, standardavvikelse samt reliabilitet för skalan som avser att mäta föräldrars engagemang i barnets skolsituation.

<i>N</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standardavvikelse</i>	<i>Reliabilitet*</i>
7 981	25.17	5.83	0.86

* *Cronbach's alfa*

Fråga 17 ”Tycker dina föräldrar att du ska läsa vidare på universitet/högskola?” är också ny för denna datainsamling. På fråga 17 svarar cirka 60 procent av eleverna att deras föräldrar tycker att de ska läsa vidare på universitet/högskola medan 40 procent svarar att de inte vet vad deras föräldrar tycker.

Tabell 40. Svartsfördelning på frågan ”Tycker dina föräldrar att du ska läsa vidare på universitet/högskola?” I procent.

<i>Läsa vidare</i>	<i>Antal svarande i %</i>	<i>Antal svarande</i>
Ja	59	4 735
Nej	1	71
Vet ej	40	3 220

Fritidssysselsättningar

Frågor angående omfattningen av vissa fritidssysselsättningar, med i stort sett samma innehåll som för den tidigare kohorten, har också ställts till den nu gällande kohorten (fråga 18, 19 och 20). Svartsalternativen i den nuvarande datainsamlingen i åk 6 är på samma sätt som tidigare fasta men, istället för att variera mellan de olika fritidssysselsättningarna, är de samma för samtliga fritidssysselsättningsfrågor.

Av svaren på fråga 18 framgår att det är betydligt vanligare att elever tittar på TV, video eller DVD än att de spelar datorspel eller playstation. Det är dubbelt så många (60%) som sysslar med den första aktiviteten varje dag jämfört med andelen elever som lika ofta ägnar sig åt den andra (30%).

Tabell 41. Svartsfördelning på frågan ”Hur ofta gör du följande på din fritid?” I procent.

	<i>Varje dag</i>	<i>Flera gånger i veckan</i>	<i>Några gånger i månaden</i>	<i>Nästan aldrig/ Aldrig</i>	<i>Antal svarande</i>
Tittar på TV, video eller DVD	59	38	10	2	7 879
Spelar datorspel eller playstation	26	41	20	14	7 821

Spridningen i elevernas svar vad gäller hur ofta de läser böcker eller dagstidningar är stor. Det är nästan lika många som tycker att de sysslar med dessa aktiviteter varje dag som de som nästan aldrig eller aldrig gör det.

Tabell 42. Svartsfördelning på frågan "Hur ofta läser du böcker eller tidningar på din fritid?" I procent.

	<i>Varje dag</i>	<i>Flera gånger i veckan</i>	<i>Några gånger i månaden</i>	<i>Nästan aldrig/ Aldrig</i>	<i>Antal svarande</i>
Böcker (andra än skolböcker)	21	34	29	16	7 940
Serietidningar	13	27	31	30	7 902
Specialtidningar	7	20	33	40	7 833
Dagstidningar	17	27	30	26	7 937

Den aktivitet som samlar den högsta andel elever (79%) är att träffa kompisar medan att delta i lagidrotter hamnar på tredje plats (48%) bland de mest populära fritidssysselsättningar. Att hålla på med teater, dans, etc. och delta i individuella idrotter är bland de aktiviteter som elever sysslar mer sällan med.

Tabell 43. Svartsfördelning på frågan "Hur ofta gör du följande på din fritid?" I procent.

	<i>Flera gånger i veckan</i>	<i>En gång i veckan</i>	<i>Några gånger i månaden</i>	<i>Nästan aldrig/ Aldrig</i>	<i>Antal svarande</i>
Deltar i lagidrotter	48	10	8	34	7 954
Deltar i individuella idrotter	20	14	13	54	7 894
Träffar kompisar	79	13	6	2	7 958
Håller på med teater, dans, etc.	12	15	7	66	7 920

AVSLUTANDE KOMMENTARER

Huvudsyftet med föreliggande rapport har varit att redogöra för urval, genomförande och instrumentegenskaper för UGU-projektets insamling av enkätuppgifter bland elever i den åttonde kohorten (elever födda 1992), vilka våren 2005, då insamlingen ägde rum, gick i grundskolans åk 6. Rapporten har också som syfte att testa de skalor som introducerades av Reuterberg m.fl. (1996) i samband med den närmast föregående elevenkätinsamlingen i åk 6, våren 1995, för 1982 års kohort. Som framgått redan, har stora delar av 1995 års enkät nykonstruerats i syfte att omformulera frågor som kunde ligga till grund för skalor med acceptabel reliabilitet och validitet. Att testa och konstruera skalor med acceptabel reliabilitet och validitet, vilka kan ligga till grund för andra undersökningar, har varit ett av syften med analyserna i föreliggande rapport.

Som framgått redan, uppgår antalet elever som deltog i datainsamlingen våren 2005 till 9 992. Totalt inkom 8 234 elevenkäter, vilket är 82 procent av urvalet. Det interna bortfallet var överlag lågt.

Skevheter i data orsakade av urvalsdesignen och bortfall kan hanteras dels genom användning av viktningsvariabler, dels genom att använda modellerings-tekniker för hantering av inkompleta data. Ingen av dessa tekniker har dock tillämpats i föreliggande rapport.

För flertalet frågor i föreliggande rapport presenteras enbart relativa svars-frekvenser alternativt medelvärden och standardavvikelser. Tanken bakom beslutet att inte använda viktade data i analysen har varit att underlätta jämförbarheten mellan skalornas mättekniska egenskaper som presenteras i rapporten och motsvarande resultat från föregående kohorts elevenkät i åk 6 (UGU 82).

Avvikelserna mellan viktade och oviktade svarsfrekvenser i Giota och Cliffordson (2004) för UGU-projektets sjunde kohort (födda 1987) i åk 9 visade sig vara relativt små. I de flesta fallen uppmättes ingen skillnad alls. I de fall skillnader förekom var de oftast mindre än en procent och så gott som uteslutande med en förskjutning mot de mer negativa svarsalternativen. Mot bakgrund av dessa analyser antogs eventuella skevheter i föreliggande datainsamlingen vara av samma storleksordning.

Överlag förefaller det som om samtliga av enkätens frågor har fungerat väl. De skalkonstruktioner, som avser självskattningar av allmänna och specifika skolprestationer samt allmänt intresse för att lära olika ämneskunskaper i skolan, motsvarar i stort de skalor som introducerades i föregående elevenkät i åk 6, för 1982 års kohort och i föregående enkät i åk 9, för 1987 års kohort. För samtliga

skalor gäller dock att frågornas antal har utökats, med mellan en och tre frågor per skala. Som en följd av denna förändring har skalornas mättekniska egenskaper förbättrats; något som noterades även i föregående datainsamling i åk 9.

Fyra nya skalor har kunnat bildas på uppgifter insamlade från den aktuella kohorten. Dessa avser att mäta vikten av att lära olika skolämnen, känsla av hanterbarhet i sociala relationer i skolan, allmänna skoltrivsel och motivation att lära i skolan. Analyserna visar att skalorna har goda mätegenskaper.

Smärre modifieringar av vissa formuleringar kan dock bli aktuella inför nästkommande datainsamling i åk 6. Nya frågor kan också tillkomma, inte minst för att kunna fånga in aktuella företeelser i en framtida skola.

Ansatsen med bildandet av skalor innebär att vi får mått på olika företeelser i skolan som både är tillförlitligare och har högre validitet än vad som är möjligt med tidigare frågemodeller som vanligen byggde på enstaka frågor med enbart två eller tre svarsalternativ. Den nu, för andra gången i en datainsamling i åk 6, använda modellen bedöms, då som nu, som en klar förbättring av frågeformuläret.

REFERENSER

- Antonovsky, A. (1991). *Hälsans Mysterium*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Ek, K., & Pettersson, A. (1985). *Insamling av projektdata för grundskolans år 6 våren 1985*. Arbets-pm inom UGU-projektet, september 1985. Institutionen för pedagogik, Högskolan för lärarutbildning i Stockholm.
- Emanuelsson, I. (1981). Utvärdering genom uppföljning av elever. De första datainsamlingarna. *Rapporter från Institutionen för pedagogik, Högskolan för lärarutbildning i Stockholm, 10*.
- Giota, J. (2001). *Adolescents' perceptions of school and reasons for learning* (Göteborg Studies in Educational Sciences, 147). Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Giota, J. (2006). Why Am I in School? Relationships between Adolescents' Goal-orientations, Academic Achievement, and Self-evaluations. *Scandinavian Journal of Educational Research, 50* (4), 441-461.
- Giota, J. (2007). *Multidimensional and hierarchical assessment of students' motivation in school*. Submitted.
- Giota, J., & Cliffordson, C. (2004). *Insamling av enkätuppgifter i grundskolans årskurs 9 våren 2003 för UGU-projektets sjunde kohort (födda 1987)* (Rapport 2004:03). Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik och didaktik.
- Harman, H. H. (1976). *Modern factor analysis* (3:dje upplagan). Chicago: University of Chicago Press.
- Härnqvist, K. (1998). *A longitudinal program for studying education and career development* (Report 1998:01). Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik.
- Härnqvist, K. (2000). Evaluation through follow-up. A longitudinal program for studying education and career development. I C.-G. Janson (Red.), *Seven Swedish longitudinal studies in behavioral science*. Stockholm: Forskningsrådsnämnden.
- Härnqvist, K., Emanuelsson, I., Reuterberg, S-E., & Svensson, A. (1994). *Dokumentation av projektet Utvärdering genom uppföljning* (Rapport 1994:03). Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik.

- Reuterberg, S.-E., Rosén, M., & Svensson, A. (1991). *Insamling av elevuppgifter i grundskolans år 6 våren 1990* (Rapport 1991:07). Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik.
- Reuterberg, S.-E., Svensson, A., Giota, J., & Stahl, P.-A. (1996). *UGU-projektets datainsamling i grundskolans år 6 våren 1995* (Rapport 1996:18). Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik.
- Rovio-Johansson, A. (1972). *Undersökningar kring frågeformulär avseende anpassning, motivation och intresseinriktning i skolsituationen*. Institutionen för pedagogik, Göteborgs universitet. Licentiatavhandling.
- Statistiska centralbyrån (1976). *Individualstatistiken. Skoldata för ett urval elever födda 1948 och 1953*. Promemorior från SCB, nr. 8.
- Statistiska centralbyrån (1983). Elevpanel för longitudinella studier. Beskrivning av panelen samt uppgifter avseende skolgången i grundskolans år 6 (1980) och år 7 (1981) i grundskolan. *Statistiska meddelanden*, U 1983:4.
- Statistiska centralbyrån (1986). Skoldata för grundskolans år 3 till grundskolans år 6. Elevpanel 2. *Statistiska meddelanden*, U 44, SM 8601.
- Statistiska centralbyrån (1991). Elevpanel 3. Skolgången i grundskolans år 3, 1987 till grundskolans år 6, 1990. *Statistiska meddelanden*, U 42, SM 9101.
- Statistiska centralbyrån, (1996). Elevpanel för longitudinella studier. Elevpanel 4. Skolgången i grundskolans år 3, 1992 till grundskolans år 6, 1995. *Statistiska meddelanden*, U 73, SM 9601.
- Svensson, A. (1964). *Sociala och regionala faktorerers samband med över- och underprestation i skolarbetet* (Rapport 1964:13). Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik.
- Svensson, A. (1971). *Relative Achievement. School performance in relation to intelligence, sex and home environment*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- Svensson, A. (2001). *Insamling av enkätuppgifter för UGU-projektets sjätte kohort – Våren 2001*. Arbets-PM, Institutionen för pedagogik, Göteborgs universitet.

Bilaga 1

Frågor

Här finner du frågor som handlar om dina erfarenheter av skolan. Lite längre bak i häftet finns det frågor som handlar om din fritid och hemsituation.

Vi ber dig besvara dessa frågor genom att sätta ett kryss för det svar som passar dig bäst.

Sätt bara ETT kryss för varje rad.

1 Hur DUKTIG tycker du att du är i följande ämnen?

	Mycket duktig	Ganska duktig	Varken duktig eller dålig	Ganska dålig	Mycket dålig
Svenska	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Engelska	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Matematik	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
SO-ämnen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
NO-ämnen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Idrott och hälsa	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Bild	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Musik	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Slöjd	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

2 Hur INTRESSERAD är du av att lära dig följande ämnen?

	Mycket intresserad	Ganska intresserad	Varken eller	Inte särskilt intresserad	Inte alls intresserad
Svenska	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Engelska	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Matematik	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
SO-ämnen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
NO-ämnen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Idrott och hälsa	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Bild	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Musik	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Slöjd	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

3 Hur VIKTIGT är det för dig att du lär dig följande ämnen?

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Varken viktigt eller oviktigt	Inte särskilt viktigt	Inte alls viktigt
Svenska	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Engelska	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Matematik	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
SO-ämnen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
NO-ämnen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Idrott och hälsa	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Bild	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Musik	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Slöjd	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

4 Hur tycker du att du klarar av följande uppgifter i SVENSKA?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt	Mycket dåligt
Läsa och förstå en text	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Stava rätt	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Läsa högt inför läraren och klassen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Läsa TV:s textremsa till en film	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Skriva en berättelse	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vara med i en diskussion	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Redovisa muntligt för läraren och klassen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

5 Hur tycker du att du klarar av följande uppgifter i ENGELSKA?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt	Mycket dåligt
Förstå när någon pratar	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Förstå engelsk film utan text	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Läsa och förstå en text	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Prata med någon	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Skriva ett brev eller en berättelse	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Redovisa muntligt för läraren och klassen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Söka information i engelska böcker	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

6 Hur tycker du att du klarar av följande uppgifter i MATEMATIK?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt	Mycket dåligt
Huvudräkning	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Procenträkning	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Beräkna area och omkrets	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lösa X och Y uppgifter	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lösa problem	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Förklara matematiska uppgifter för klasskamrater	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Räkna i uppställning, t.ex. addera och dividera	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

7 Hur lär du dig i skolan när du ...?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt	Mycket dåligt
Samarbetar med andra elever	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Arbetar själv	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

8 Hur stämmer följande?

	Alltid	Nästan alltid	Ibland	Nästan aldrig	Aldrig
Jag brukar lyckas med de uppgifter jag får	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Det är obehagligt att svara på lärarens frågor	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag har lätt att klara lärarens krav	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag försöker undvika att misslyckas/göra fel i skolan	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag ger lätt upp när skoluppgifterna är svåra	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag har svårt att hinna med på lektionerna	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag brukar kunna svara rätt när jag får en fråga	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag brukar oroa mig över saker som kan hända i skolan	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag oroar mig för läxförhören	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag behöver mer hjälp än vad jag får av läraren	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag har svårt att koncentrera mig på lektionerna	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag oroar mig för hur jag ska klara proven	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

9 Hur känner du dig i skolan?

	Alltid	Nästan alltid	Ibland	Nästan aldrig	Aldrig
Jag har kompisar att vara med	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag är glad när jag är i skolan	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Mina skolkamrater behandlar mig bra	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Mina lärare behandlar mig bra	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Andra vuxna i skolan behandlar mig bra	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag känner mig stressad	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jag känner mig utanför	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

10 Hur ofta försöker du göra följande i skolan?

	Alltid	Nästan alltid	Ibland	Nästan aldrig	Aldrig
Lära för att förstå bättre	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Få saker gjorda i tid	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vara hjälpsam mot andra	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära för att utveckla mig själv som människa	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära för att bli smartare	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära nya saker	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära för att andra ska tycka att jag är duktig	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära för att få ett jobb med bra lön	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära fakta	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jobba hårt för att lära, även om det är svårt	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vara en elev som är duktig i skolan	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära för att kunna klara mig själv som vuxen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vara duktigare än andra elever i klassen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Göra mitt allra bästa	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära för att utveckla mitt självförtroende	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära saker som jag behöver nu i livet	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära mig samarbeta med andra elever	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Visa min lärare att jag är smartare än andra elever	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära något för att kunna hjälpa till i samhället	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vara en ansvarsfull elev	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära för att få ett jobb jag tycker om	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära för att inte verka dum inför andra	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lära saker som jag kommer att behöva senare i livet	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lyckas i skolan för att komma in på en bra utbildning	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

11 Hur ofta arbetar ni på detta sätt i din klass?

	Mycket ofta	Ganska ofta	Ibland	Nästan aldrig	Aldrig
Läraren pratar större delen av lektionen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lärare och elever diskuterar gemensamt	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Eleverna arbetar i grupper	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Eleverna arbetar var för sig med samma uppgift	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Eleverna arbetar med större uppgifter eller projekt	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Eleverna har prov	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Eleverna har skriftliga läxförhör	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Eleverna är med och planerar skolarbetet	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Eleverna söker själva information i böcker	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

12 Hur ofta har du läxor eller andra hemuppgifter?

- Varje dag
- 3 - 4 dagar i veckan
- 1 - 2 dagar i veckan
- Några gånger i månaden
- Nästan aldrig/Aldrig

13 Hur många timmar i veckan läser du läxor eller gör skoluppgifter hemma?

- 7 timmar eller mera
- 5-6 timmar
- 3-4 timmar
- 1-2 timmar
- Mindre än 1 timma
- Läser inte läxor/Har inga läxor

- 14 Hur ofta får du hjälp med skolarbetet hemma, då du behöver?
- Alltid
- Nästan alltid
- Ibland
- Nästan aldrig
- Aldrig

15 Hur trivs du ...?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt	Mycket dåligt
I skolan	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
I klassen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Med lärarna	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Med skolarbetet	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Med andra elever	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
På rasterna	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

16 Hur ofta frågar dina föräldrar ...?

	Mycket ofta	Ganska ofta	Ibland	Nästan aldrig	Aldrig
Hur det har varit i skolan	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Hur jag har känt mig i skolan	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Hur det har gått på prov eller läxförhör	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Hur jag klarar mig i olika ämnen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Hur jag har det med mina klasskamrater	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Hur jag har det med mina lärare	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Hur jag arbetar på lektionerna	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

- 17 Tycker dina föräldrar att du ska läsa vidare på universitet/högskola? Ja
 Nej
 Vet ej

18 Hur ofta gör du följande på din fritid?

	Varje dag	Flera gånger i veckan	Några gånger i månaden	Nästan aldrig/Aldrig
Tittar på TV, video eller DVD	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Spelar datorspel eller playstation	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

19 Hur ofta läser du böcker eller tidningar på din fritid?

	Varje dag	Flera gånger i veckan	Några gånger i månaden	Nästan aldrig/Aldrig
Böcker (andra än skolböcker)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Serietidningar	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Specialtidningar	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Dagstidningar	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

20 Hur ofta gör du följande på din fritid?

	Flera gånger i veckan	En gång i veckan	Några gånger i månaden	Nästan aldrig/Aldrig
Deltar i lagidrotter (t.ex. fotboll, basket)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Deltar i individuella idrotter (t.ex. simning, friidrott)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Träffar kompisar	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Håller på med teater, dans, musik/sång	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

